

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

FÖRSVARET ÅR 1966

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1967

INLEDNING TILL

**Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse.
– Stockholm, 1912-1970. - (Sveriges officiella statistik).**

Täckningsår: 1911-1969.

1911-1913: Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelses underdåniga berättelse.

1914-1930: Hälso- och sjukvård vid armén.

**1931-1936: Hälso- och sjukvård vid armén samt flygvapnet /
Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ; Flygstyrelsen.**

**1937-1942: Hälso- och sjukvård vid armén och flygvapnet samt veterinärvård
vid armén / Arméförvaltningens sjukvårdsstyrelse ;
Flygförvaltningen ; Överfältveterinären.**

**1943-1944: Hälso- och sjukvård vid försvaret och veterinärvård vid armén /
Försvarets sjukvårdsförvaltning; Överfältveterinären.**

**Från 1943 ingår även Hälso- och sjukvård vid marinen, som utkom 1911-
1942, i denna serie.**

1911-1936 ingår veterinärvård vid armén i ett särskilt avsnitt i denna serie.

Föregångare:

Bidrag till Sveriges officiella statistik. K, Hälso- och sjukvården. 1,
Sundhetskollegii underdåniga berättelse för år ... – Stockholm : Norstedt,
1864-1912. - Sundhetskollegium ersattes 1879 av Medicinalstyrelsen.
Täckningsår: 1861-1910 = Ny följd 1-50.

Efterföljare:

Hälso- och sjukvård vid försvaret / Försvarets sjukvårdsstyrelse. – Stockholm :
1973–1975. – (Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1970/72-1973/74.

Veterinärvård vid armén / Överfältveterinären. – Stockholm : 1946-1957. –
(Sveriges officiella statistik).
Täckningsår: 1945-1955.

Översiktspublikation:

Historisk statistik för Sverige. Statistiska översiktstabeller : utöver i del I och del II
publicerade t.o.m. år 1950 / Statistiska centralbyrån. – Stockholm, 1960.
S. 163: Tab. 157. Militära sjukvården 1903-1947.

Hälso- och sjukvård vid försvaret. År 1966. – (Sveriges officiella statistik).
Digitaliserad av Statistiska centralbyrån (SCB) 2011.

SVERIGES OFFICIELLA STATISTIK

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

HÄLSO- OCH SJUKVÅRD

VID

FÖRSVARET ÅR 1966

FÖRSVARETS SJUKVÅRDSSTYRELSE

STOCKHOLM 1967

OFFICIAL STATISTICS OF SWEDEN
PUBLIC HEALTH

HEALTH AND SICK CARE
IN THE ARMED FORCES IN 1966

DEFENCE MEDICAL ADMINISTRATION
SERVICE

STOCKHOLM 1967

KUNGL. BOKTRYCKERIET P. A. NORSTEDT & SÖNER

Till

Herr Statsrådet och Chefen för Kungl Försvarsdepartementet

Försvarets sjukvårdsstyrelse får härmed avgiva berättelse över verksamheten under år 1966.

I föreliggande publikation har jämväl influtit armé-, marin- och flygöverläkarnas berättelse över hälso- och sjukvården vid respektive försvarsgrenar under år 1966.

Stockholm i oktober 1967.

CARL-JOHAN CLEMEDSON

generalläkare

T. Lidbrink

Innehåll

	Sid.		Sid.
Textavdelning			
<i>I Verksamhet avseende samtliga försparsgrenar</i>	1	1. Hälсотillståndet	25
A. Besiktningen av värnpliktiga	1	2. Sjukvård.....	25
B. Verksamheten vid försvarets sjukvårdsstyrelse	3	3. Sanitet	25
C. Tuberkulosbekämpande vid försvaret	10	4. Sjukvårdsmateriel	25
D. Tandvården vid försvaret	12	<i>IV. Flygvapnet</i>	26
E. Ympning mot smittkoppor vid försvaret	13	A. Flygvapnets läkare	26
F. Desinfektionsverksamheten vid försvaret	13	B. Sjukvårdspersonalen	26
G. Sjuklighet, sjukdomar och sjukvård vid försvaret.....	13	C. Utbildningsfrågor	26
<i>II Armén</i>	17	D. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid flygvapnet	27
A. Fältläkarkåren m. m.	17	1. Sjukvårdslokalerna och -materielen	27
B. Forskning m. m.	17	2. Hälсотillståndet och de sanitära förhållandena	27
C. Utbildningsfrågor	20	3. Läkundersökningar	27
D. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid armén	21	4. Olycksfall i samband med flygning	28
<i>III Marinen</i>	24	5. Sjuktransportflygningar	28
A. Marinläkarkåren	24	6. Kompletterande hälsovårdsåtgärder	28
B. Sjukvårdspersonalen	25	Bilagor	
C. Utbildningsfrågor	25	Tab. 1. Sjukligheten bland försvarets personal	30
D. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid marinen.....	25	* 2. Sjukdomar bland personal vid försvaret	36
		* 3. Antal avlidna vid försvaret....	41
		* 4. Olycksfall i samband med flygning	41

Contents

Text	Page	Page
<i>I Activities of the three Services</i>	1	
A. Examination of conscripts	1	
B. Activities of the Defence Medical Administration Service	3	
C. Anti-tuberculosis measures in the Services	10	
D. Dental care in the Services	12	
E. Vaccination in the Services	13	
F. Desinfection and pest control	13	
G. Sickness, diseases and the care of the sick in the Services	13	
 <i>II The Army</i>	 17	
A. The Army Medical Service, etc.	17	
B. Research, etc.	17	
C. Training	20	
D. Health and medical services in the Army	21	
 <i>III The Navy</i>	 24	
A. The Naval Medical Service	24	
B. Medical personnel	25	
C. Training	25	
D. Health and Medical services in the Navy	25	
1. Health conditions	25	
2. Sick care	25	
3. Hygienic conditions	25	
4. Medical equipment	25	
 <i>IV The Air force</i>	 26	
A. Air Force doctors	26	
B. Medical personnel	26	
C. Training	26	
D. Health and medical conditions in the Air Force	27	
1. Hospitals and other medical premises, medical equipment	27	
2. Health and hygienic conditions	27	
3. Medical inspections	27	
4. Flying casualties	28	
5. Medical transport flights	28	
6. Supplementary measures of the health care	28	
Appendices		
Tab. 1. Sickness among Service personnel	30	
<i>Col. 1.</i> Regiments. <i>Col. 2.</i> Undischarged cases from. <i>Col. 3—14.</i> Cases of illness by months. <i>Col. 15.</i> Total. <i>Col. 16.</i> Discharged as fit for duty. <i>Col. 18.</i> Discharged as unfit for duty. <i>Col. 19.</i> Deaths. <i>Col. 20.</i> Undischarged cases at the end of the year. <i>Col. 21—24.</i> Number of days of sickness. <i>Col. 21.</i> in the units. <i>Col. 22.</i> in military hospitals. <i>Col. 23.</i> in civilian hospitals. <i>Col. 24.</i> Total. <i>Col. 25.</i> Number of days of illness per 100 days on duty.		
Tab. 2. Diseases among Service personnel	36	
• 3. Deaths and their causes in the Services	41	
• 4. Flying casualties	41	
Number of crashes causing deaths.		
Number of deaths		

I. Verksamhet avseende samtliga försvarsgrenar

A. Besiktningen av värnpliktiga

Besiktningen av värnpliktiga har verkställts jämlikt Kungl. Maj:ts kungörelse av den 20 september 1951 (SFS nr 645) angående läkarbesiktning av värnpliktiga och av dem, som söka fast anställning vid krigsmakten m. m. (besiktningsskugörelsen). Enligt 1 § besiktningsskugörelsen hänföres de värnpliktiga vid läkarbesiktning, som skall äga rum enligt inskrivningsförfordningen, efter kroppsbeskaffenhet och allmänt hälsotillstånd till besiktningssgrupper enligt följande grunder:

Vid inskrivning, under tjänstgöring eller eljest.

Besiktningssgrupp 1 — Dugliga till krigstjänst vid samtliga försvarsgrenar.

Besiktningssgrupp 2 — Dugliga till krigstjänst men mindre lämpliga vid viss försvarsgren eller visst truppslag.

Besiktningssgrupp 3 — Dugliga till krigstjänst i begränsad omfattning. Användbara i vissa befattningar i fält (ombord).

Besiktningssgrupp 4 — Dugliga till krigstjänst i väsentligt begränsad omfattning. Ej användbara i fält (ombord).

Besiktningssgrupp 0 — Odugliga till krigstjänst. (Hit hänföres värnpliktiga vilka till följd av lyte, stadigvarande sjukdom, bestående kroppslig svaghet eller annan dylik orsak äro odugliga till krigstjänst.)

Endast vid inskrivning.

Besiktningssgrupp T — Tillfälligt odugliga till avsedd tjänst. (Hit hänföres dels värnpliktiga, vilka på grund av försenad eller otillräcklig kroppsutveckling, övergående sjukdom eller annan dylik anledning bör under viss tid befrias från

tjänstgöringsskyldighet, dels värnpliktiga med begränsad krigsduglighet, därest de kan förväntas vid en senare tidpunkt — efter läkarbehandling eller eljest — bliva i avsevärd grad mer dugliga till avsedd tjänst.)

Försvarets sjukvårdsstyrelse har i besiktningssreglemente av den 29 augusti 1956, Tsjv nr 8, (ny utgåva jämte vissa ändringar och tillägg den 23 augusti 1962, Tsjv nr 12), meddelat närmare föreskrifter angående sättet och ordningen för utförande av läkarbesiktning, angående vilka fel, lyten och sjukdomar som äro av betydelse för bedömande av tjänstbarheten samt angående användbarhet i olika tjänster.

Resultaten av besiktningen av värnpliktiga vid inskrivningsförfordningarna år 1966 har som vanligt sammanställts inom centrala värnpliktsbyrån. Däribland märkes åtskilliga uppgifter av intresse ur medicinsk synpunkt.

Antalet prövade vid inskrivningarna under åren 1962—1966 framgår av följande tablå:

Antalet prövade vid inskrivningarna år					
	1962	1963	1964	1965	1966
Underåriga	728	748	795	614	606
Rättåriga	63 910	63 050	63 549	61 680	57 603
Överåriga	2 665	1 387	3 082	3 348	3 033
Summa	67 303	65 185	67 426	65 642	61 242

Fördelningen på besiktningssgrupper av vid inskrivningsförfordning samt i övrigt mellan 1964 och 1965 års förfordningar inskrivna framgår av tab. A:1.

Tab. A: 1. Antal prövade vid 1966 års inskrivningsförrättningar

	Besiktningsgrupp						Ej ang.	Summa
	O	T	4	3	2	1		
Underåriga			3	5	201	397		606
Rättåriga	1 977	1 655	1 433	4 240	20 797	27 431	70	57 603
Överåriga	290	62	63	164	391	491	1 572	3 033
Summa 1966	2 267	1 717	1 499	4 409	21 389	28 319	1 642	61 242
Summa 1965	2 394	1 970	1 755	4 300	22 183	30 939	2 101	65 642
Summa 1964	2 519	1 717	1 805	4 347	23 418	31 570	2 050	67 426

Av samtliga inskrivna vid 1966 års inskrivningsförrättningar blev 3,7 % frikallade (O) och 2,8 % förklarade tillfälligt odugliga (T), medan 2,5 % fördes till besiktningsgrupp 4, 7,2 % till grupp 3, 34,8 % till grupp 2 och 46,3 % till grupp 1; för 2,7 % har besiktningsgrupp ej angivits. En studie av besiktningsgruppsfördelningens utveckling under de senaste 10 åren ger i stort sett vid handen en stigande frekvens av frikallade, dock ej 1965 då en

minskning med 0,1 % föreligger i förhållande till 1964; 1963 med en minskning av 0,8 % i förhållande till 1962; åren 1960 och 1962 med en minskning av 0,2 resp. 0,4 % i förhållande till 1959 samt 1961 oförändrat läge i förhållande till 1960. Frikallelsefrekvensen var vid vårinskrivningen 1949 endast 3,1 % och 1954 3,3 %.

I tab. A:2 redovisas kroppsfel och sjukdomar hos sådana vid 1966 års inskrivningsförrättning prövade som

Tab. A: 2. Kroppsfel och sjukdomar hos de vid 1965 års inskrivningsförrättningar besiktigade

	Besiktningsgrupp				
	O	T	4	3	2
Bildnings- och utvecklingsfel	1,0	7,9	1,4	2,7	22,4
Tuberkulos	1,4	1,5	0,2	0,1	0,1
Övriga infektionssjukdomar	0,4	1,5	0,5	0,7	0,0
Allergiska sjukdomar	2,8	5,0	9,9	16,5	0,3
Ämnesomsättnings- och endokrina sjukdomar samt blodsjukdomar	12,1	4,6	2,5	2,8	0,1
Psykiska sjukdomar och nervsjukdomar	53,5	15,9	37,9	20,8	0,3
Ögonsjukdomar	3,8	2,4	16,0	20,3	49,9
Öronsjukdomar	3,9	4,5	7,8	5,8	0,0
Cirkulationsorganens sjukdomar	2,6	14,4	4,6	1,2	0,3
Andningsorganens sjukdomar	0,3	2,0	0,8	1,9	0,1
Munhålets, matsmältningsorganens och bukväggens sjukdomar	2,8	10,5	1,7	3,4	5,8
Urin- och könsorganens sjukdomar	2,0	11,5	2,2	2,7	0,2
Hudsjukdomar och sjukdomar i bindväven	1,5	1,3	1,0	1,6	0,6
Stödj- och rörelseorganens fel, lyten och sjukdomar	11,3	10,3	13,4	19,5	19,9
Tillfällig sjukdom (olycksfall) eller svaghet efter sjukdom (olycksfall)	0,6	6,7	0,1	0,0	0,0
Summa	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

hänförs till grupperna O, T, 4, 3 och 2.

Den viktigaste kassationsorsaken (grupp O) bland de prövade var psykiska sjukdomar (sinnessjukdom och sinnesslöhet) samt nervsjukdomar, vilka svarade för 53,5 % av samtliga fall. Närmast kom stödje- och rörelseorganens sjukdomar samt ämnesomsättnings-, endokrina och blodsjukdomar med över 10 %. I fråga om de tillfälligt odugliga (grupp T) var psykiska sjukdomar, cirkulationsorganens sjukdomar samt munhållans, matsmältningsorganens och bukväggens sjukdomar viktigaste orsakerna; till dessa hänfördes 40,8 % av fallen. De till grupp 4 hänförs led framför allt av psykiska sjukdomar, ögonsjukdomar samt stödje- och rörelseorganens sjukdomar, de till

grupp 3 hänförs framför allt av ögonsjukdomar, psykiska sjukdomar samt stödje- och rörelseorganens sjukdomar. De till grupp 2 hänförs var till 92,2 % placerade i denna grupp på grund av följande sjukdomar, nämligen fel på ögonen (49,9 %), bildnings- och utvecklingsfel (22,4 %) eller på grund av stödje- och rörelseorganens sjukdomar (19,9 %).

Till dessa kroppsfel och sjukdomar hos de värnpliktiga vid *läkarbesiktningarna vid inskrivningen* kom ytterligare de som framträtt vid *besiktning å förbanden efter inryckning*.

Den vid inskrivningarna konstaterade genomsnittslängden för rättåriga (födda 1948) var 177,7 cm. Genomsnittsvikten var 66,0 kg.

B. Verksamheten vid försvarets sjukvårdsstyrelse

Remissvar och utlåtande

Under året har försvarets sjukvårdsstyrelse avgivit yttrande över ett stort antal ärenden, bland vilka främst märkes:

1964 års Tygförvaltningsutrednings betänkande (SOU 1965: 6)

Vapenfri tjänst (SOU 1965: 71)

1960 års värnpliktsutredning Värnplikten (SOU 1965: 68)

FSU andra betänkande: Militärsjukvården (SOU 1966: 35)

Försvarets tandvårdsberednings betänkande: Militärtandvården (SOU 1966: 58)

Inskrivnings- och personalredovisningsutredningen IPU 64

Smittskyddslagstiftningen (SOU 1966: 50)

Forskning

Under hösten 1966 har sjukvårdsstyrelsen tillsammans med försvarsstaben, försvarsgrenscheferna och försvarets intendenturverk framtagit en ny behovsplan för försvarsmedicinsk forskning inom krigsmakten för utveckling av de huvudprinciper, som grundlades av den försvarsmedicinska forskningsutredningen (SOU 1962: 34).

Inskrivningsväsendet

I samråd med styrelsens vetenskapliga råd har förarbeten gjorts för framtagande av nya bestämmelser, som skall kunna ersätta det nuvarande besikt-

ningsreglementet. De nya bestämmelserna skall tillämpas vid inskrivningsförsök inom Bergslagens milo från hösten 1967 till våren 1968. De skall tillgodose behovet av en tillräckligt noggrann registrering av fynden från den starkt utökade medicinska undersökning, som den värnpliktige kommer att undergå vid en särskilt inrättad inskrivningscentral. De skall ha sådan form att ADB-teknik kan användas vid redovisning och bearbetning av de medicinska fynden liksom vid uttagningen av de värnpliktiga till lämplig befattning.

De under året genomförda förberedelserna omfattar accepterande av den civila sjukdomsnomenklaturen enligt medicinalstyrelsens klassifikation av sjukdomar, införande av ett kodsystém för värdering av sjukdomars gravhet ur militärmedicinsk synpunkt, samt utarbetande av föreskrifter och anvisningar för ett stort antal sjukdomar, till ledning för de läkare som skall göra bedömningarna.

Militärmedicinska undersökningscentralen (= MMUC) är förlagd till Karolinska sjukhuset. Centralen är krigsmaktens organ för kliniskfysiologisk och därmed jämförlig forskning samt för klassificering av personal inom försvaret.

Forskningen har 1966, liksom närmast föregående år, huvudsakligen varit inriktad på förmåga till fysiskt långtidsarbete hos människa och härmed förknippade problem. Vetenskapliga rapporter i hithörande frågor har publicerats i bl a tidskriften *Försvarsmedicin*.

På unga friska män, huvudsakligen värnpliktiga under grundutbildningen, har olika undersökningar utförts, bl a:

<i>Undersökning</i>	<i>Antalet</i>
Antropometriska mått	491
Röntgenologisk hjärtvolymbeställning	311
Intravenösa blodprover	741
Kapillära blodprover	721
Registrering av isometrisk muskelstyrka i representativa muskelgrupper	430
Arbetsprov på cykelergometer	
am Karolinska sjukhuset (*W ₁₇₀ *)	425
am Tornvall (*PWC _{max} *)	325
långtidsarbete (upp till 4 tim)	444
Muskelbiopsier	120

Verksamheten har bedrivits av i jämförelse med föregående år oförändrad personalstab. I avvaktan på att Karolinska sjukhusets generalplan skall förverkligas, varvid MMUC kommer att beredas ca 400 m² lokaler, har den knappa lokaltillgången — ca 75 m² — försvårat verksamhetens bedrivande.

Förutom den till Karolinska sjukhuset förlagda verksamheten har även fältförsök utförts i MMUC:s regi. Därvid har ca 600 man undersökts. Resultaten av dessa försök har redovisats till SjöS och CVB.

Verksamheten med uppföljningsförsök har också fortsatt och omfattat ca 250 man, undersökta 1—2 gånger. Delresultat har erhållits och slutbearbetningen av detta material har påbörjats.

Inga inskrivningsförsök har utförts under 1966 men MMUC:s del av planläggningsverksamheten för inskrivningsförsöken i Bergslagen 1967 har påbörjats.

Arbetet med *befattningsanalyser* inom försvaret i CVB:s regi i samarbete med sjukvårdsstyrelsen har fortgått även under 1966 med anlitande av särskilda arvodesanställda läkare.

Blanketter

Fortlöpande översyn och viss överarbetning för nytryck har skett av de

blanketter, som utfärdas av ämbetsverket.

Den 1965 tillsatta arbetsgruppen med syfte att få till stånd ett *bullerskyddsprogram* för försvaret har under året inkommit med sitt förslag, vilket f n är föremål för praktiska tillämpningsprov.

Förbandssjukvårdsorganisationen

Den nya förbandssjukvårdsorganisationen jämlikt Kungl brevet den 25.2. 1966 (TLA nr 19, TSA nr 19, FoA nr 14) angående organisation m m av förbandssjukvården har genomförts och under senare delen av året tillämpats vid det övervägande flertalet av de förband och skolor, som upptagits i brevet. Vidare har (SFS 1966 nr 736) utfärdats nya anvisningar om regleringen av sjuklöne- och sjukvårdsförmåner m m, som utgå till statstjänstemän m fl, vilka anvisningar särskilt efter den nya förbandssjukvårdsorganisationens genomförande och anvisningsläkarsystemets fullständiggande fått ökad betydelse för de militära myndigheterna.

Till ledning för organisationens genomförande har sjukvårdsstyrelsen utfärdat råd och anvisningar (Tsjv nr 5 och 9/66). Förmåner för förbandsläkare och tjänsteläkare inom försvaret utgår i form av arvode resp prestationsersättning enligt ett i november 1965 mellan statens avtalsverk och Saco träffat avtal (Tsjv nr 3/66). Med stöd av detta har sjukvårdsstyrelsen under 1966 överenskommit med ett sextiotal läkare om avtalsanställning som förbands- och/eller tjänsteläkare vid krigsmakten, i huvudsak för en sexårsperiod fram till den 1.7.1972. Flertalet av dessa läkare är militärläkare, som med tjänstledighet från sina ordinarie mi-

litärläkartjänster övergått till avtalsanställning vid samma förband (motsv), där de tidigare varit verksamma.

Förslag från olika centrala myndigheter angående *anvisnings- och konsultationsläkare* har föranlett yttranden av sjukvårdsstyrelsen.

Bestämmelser har under året utfärdats rörande bl a:

Prövning av färgsinne för förare av buss inom krigsmakten (Tsjv nr 1/66).

Läkares skyldighet att föra journal i öppen vård (MF nr 108, Tsjv nr 4/66).

Arbets tid m m för vissa läkare m fl (Tsjv nr 14/66).

I anslutning till inspektion av förbandssjukhus har även viss *inspektion av förbandssjukvården* skett. Den kvinnliga *sjukvårdspersonalens* arbets- och anställningsförhållanden vid förbandssjukhus har regelbundet inspekterats.

Psykiatriska undersökningar

Under året har liksom tidigare militärpsykiatriska undersökningar ägt rum av värnpliktiga som tillhört provgrupp 1 och som utan att tillhöra provgrupp 1 har varit nedklassade enligt besiktningensreglementets nr 050—057. Antalet undersökta har varit drygt 2 100.

Sjukvårdsstyrelsen har avgivit yttrande till försvarsdepartementet över i riksdagens båda kamrar väckta motioner angående den psykiatriska vården av värnpliktiga.

För att erhålla en aktuell uppfattning om ev problem för förbanden att erhålla psykiatrisk konsultation för värnpliktiga och för att bereda de värnpliktiga psykiatrisk specialistvård har samtliga militära förband tillfrågats. Av denna undersökning framgick att de

flesta förbanden bedömt sina möjligheter till psykiatrisk undersökning och behandling som goda, några t o m som mycket goda. Vid en del förband har dock påpekats den relativt långa väntetiden för dylika undersökningar och behandlingar. Det påpekades från flera håll att behovet av psykiatriska undersökningar ökar för varje år. Några förband har ansett det vara motiverat med en deltidanställd psykiatriker för varje större garnison eller för varje milo. En del förband uttalade förhoppningen att man redan vid inskrivningen får möjligheter att använda psykiatrisk expertis. Enl IPU 64 kommer det framdeles att arrangeras på detta sätt.

Ämbetsverket är inställt på att söka åstadkomma en militärpsykiatrisk organisation för att bättre kunna lösa alla de militärpsykiatriska uppgifterna.

Garnissonssjukhuset i Boden, central-lasarettet i Norrbottens län, drives i landstingets regi. Läkarna vid de till Bodens garnison hörande förbanden bekläder tills vidare underläkartjänster vid sjukhusets olika kliniker. Ett antal av sjukhusets på landstingets stat upptagna underläkare är tills vidare extra bataljonsläkare med skyldighet biträda i förbandssjukvården.

Förbandssjukhusen

Försvarets sjukvårdsstyrelse har tidigare vid ett flertal tillfällen med skärpa framhållit, att oundgängligen nödvändiga byggnadsåtgärder beträffande dessa sjukhus på ett olyckligt sätt förskjutits vad tiden beträffar. Slitaget på krigsmaktens sjukvårdsanstalter är mycket stort och några av dem är nedslitna, otidsenliga och arbetskrävande, varför sjukvård där icke borde bedrivas. Från sjukvårdsstyrelsens sida

föreligger därför ett bestämt krav att genom ökad byggnation komma tillrätta med den eftersläpning beträffande berörda objekt, som är till avsevärt men för sjukvården.

Det s k »tvåstegsförfarandet» har med hänsyn till 1962 års försvarssjukvårdsutredning liksom till 1964 års tandvårdsutredning avsevärt försvårat projekteringsarbetet. Det statsfinansiella läget har också tyvärr menligt inverkat på projekteringarna.

Förbandssjukhuset I 3, som uppfördes 1913, har genomgått en fullständig ombyggnad, efter vilken det åter togs i bruk omkring den 1.12.1966. Planeringen innefattade även alternativ med en tandläkarmottagning. Då emellertid klarhet icke kunde erhållas beträffande den militära tandvårdens framtida organisation, kunde sjukvårdsstyrelsen icke genomdriva inrättandet av en tandläkarmottagning, för vilken utrymmen reserverats inom sjukhusets mottagningsavdelning. Vårdavdelningen, som från början inrymde 70 sängplatser, har för att uppfylla fordringarna enligt gällande normer minskats till 38 sängplatser.

Förbandssjukhuset ArtSS färdigställdes till årsskiftet 1966/67. Mottagningsavdelningen, som även inrymmer en mindre lokal för tandläkarverksamhet, är inrymd i en omdisponerad tjänstemannabostad. I vinkel mot denna har tillbyggt en vårdavdelning med 10 sängplatser.

Vid de under året hållna generalplanemötena vid samtliga vapengrenar har sjukvårdsstyrelsen varit representerad med sjukhusteknisk sakkunskap. Sedan ett antal år har sjukvårdsbyrån som underlag för petitaarbetet utarbe-

tat en sammanställning över byggnadsobjekt för den militära sjukvården. Detta underlag baserar sig till stor del på inspektioner i samband med nämnda generalplanemöten.

Blodtjänsten

Verksamheten har bedrivits som under föregående år. Blod- och vätskeutredningen av år 1963, där krigsmakten har flera representanter, beräknas kunna framlägga sitt betänkande under år 1967.

På projekteringsarbete

För I 1 och Ing 1 pågår projektering för nya sjukhus, vilka skall vara centrala förbandssjukhus. Ny mottagningsavdelning för K 1 har projekterats inom den ämbetsbyggnad, som skall uppföras på K 1 område. Sjukhuset A 7, som är centralt förbandssjukhus för Visby garnison, har underskott på vårdplatser och otillräckliga mottagningslokaler, varför en tillbyggnad är under projektering. Sjukhuset KA 1 har omprojekterats för en fullständig ombyggnad. För F 1 har nuvarande förbandssjukhus på flottiljens område omprojekterats för läkar- och tandläkarmottagningar. Ett nytt förbandssjukhus har vidare projekterats för F 5. Detta sjukhus avses bli centralt förbandssjukhus.

Hälsovård

I samband med under året uppträdande epidemier och fall av smittsam sjukdom har sjukvårdsstyrelsen medverkat vid utredningar samt därutöver med särskilda råd och anvisningar.

Den av sjukvårdsstyrelsen ledda utredningen »Överbefälhavarens hälsovårdsutredning», som påbörjades hösten 1964, har överlämnats till överbefälhavaren.

Frågor rörande skydd mot övre luft-

vägsinfektioner har under året diskuterats vid ett symposium vid sjukvårdsstyrelsen i närvaro av den övervägande delen av rikets expertis på området.

Krigsmaktens behov av cyan vid skadedjursbekämpning har belysts genom förfrågan hos in- och utländsk expertis.

Ämbetsverket har av hälsovårdsbyråns personal representerats vid generalplanesammanträden, omfattande 48 sammanträdesdagar. Följande förband har därvid besökts:

T 1, I 16, F 2, A 3, Fo 14, KA 4, A 4, Fo 22 KA 5, F 3, S 2, FjS, KT, AIK, I 4, A 1, Fo 41, InfSS, Fo 21, F 16—20, I 15, F 21. Hälsovårdsbyråns personal har därutöver verkställt 34 förrättningar rörande skilda hälsovårdsproblem. Bl a har verksamheten angående epidemiberedskapen och skadedjursbekämpningen följts upp genom besök vid militärområdesstabernas sjukvårdsavdelningar. Arbetet beträffande utbildningen av värnpliktiga hälsovårdsinspektörer har även under 1966 varit omfattande med en kurs om en månad ingående som ett led i första tjänstgöringen för under nämnda år inryckta värnpliktiga hälsovårdsinspektörer.

I samband med granskning av inkommande ritningsförslag har 163 yttrande avgivits rörande ny- och ombyggnad av militära anläggningar vid milo ÖN och milo NN samt vid I 1, I 2, I 3, I 4, I 5, I 11, I 11/P 10, I 12, I 13, I 14, I 19, I 19/P 5, I 19/S 3, I 20, I 20/K 4, I 21, K 1, K 3, P 1, P 2, P 4, P 6, P 7, P 10, P 18, A 4, A 6, A 7, A 8, Lv 6, Lv 7, Ing 1, Ing 2, Ing 3, S 1, S 1/AUS, S 2, S 3, T 1, T 2, T 3, Fo 66/JS, ArtSS, MHS, KS, HS, KSS, FL, MKS, ÖrlB S, KA 1, KA 2, F 4, F 6, F 9, F 10, F 11, F 13,

F 14, F 16, CVV, CVA, CVM+FC, FRA, RFN Vidsel, Varbergs fästning, FOA, B 282, B 677, B 732, B 863, Muskö, E 3 läger i Bunge, Ringenäs matinrättning, Ravlunda skjutfält.

Omfattningen av den i sjukvårdsstyrelsens regi bedrivna skadedjursbekämpningen liksom hälsovårdsassistenternas vid resp militärområde verksamhet redovisas i tabell F. En av hälsovårdsassistenterna i milo Ö har temporärt tjänstgjort inom MKG.

För skadedjursbekämpningen har hälsovårdsbyråns desinfektionsdetalj till krigsmaktens förband inkl FN-förband levererat olika bekämpningsmedel, vilka grovt specificerat omfattar 10,8 ton rodenticider (råttgifter). 6 ton därav samt insekticider (insektsmedel) utgörande 2 900 liter bruksfärdig lösning och 4 200 liter s k stamlösning, avsedd att tillblandas på bekämpningsstället och motsvarande 12 600 liter bruksfärdig lösning, har beretts vid detaljens laboratorium.

Livsmedelshygien

Vid krigsmaktens förband har under år 1966 förekommit tre fall av sjukdomsutbrott med s k matförgiftningskaraktär av relativt godartat slag. Härav var minst ett orsakat av salmonellabakterier.

Vid den i förebyggande syfte företagna provtagningen av faeces från livsmedelshanterande personal har påträffats ett mindre antal salmonellabärare.

Vid av veterinärerna företagen livsmedelskontroll har under år 1966 vid förbanden kasserats 860 kg animala livsmedel jämte vissa smärre brödparterier.

Inspektioner av fältförband har visat att den livsmedelshygieniska standar-

den vid förbandens kok- och livsmedelstrossar ej undergår erforderlig förbättring. Trots påpekanden har utbildningen i livsmedelshygien för personal som avses krigsplaceras vid kok- och livsmedelstrossar ej förbättrats och till förfogande härför stående veterinärpersonal och utbildningstimmar ej utnyttjats. Av vid arméns förband till förfogande stående cirka 200 lektionstimmar har sammanlagt utnyttjats endast 30 vid 9 förband.

Renovering av matinrättningar vid förbanden sker i alltför långsamt takt. Vid ämbetsverket granskas visserligen ett stort antal ritningsförslag för ny- och ombyggnad av matinrättningar, men i endast ett fåtal fall har igångsättning skett.

Beträffande koktrossarnas fältmateriel kan noteras, att utrustningsförsöken med köksvagnarna i sjukhustågen har avslutats och givit ett ur hygienisk synpunkt tillfredsställande resultat. Projekteringen och truppförsöken med de nya täckta kokvagnarna, som avses bli gemensamma för armén och kustartilleriet, fortlöper planenligt och synes även leda till att en ur hygienisk synpunkt godtagbar typ kan framtagas. *Sjukvårdsmateriel*

Arbetet med klassificeringen av sjukvårdsmateriel har fortsatt under 1966. Reviderat sjukvårdsmaterielregister I—II har utgivits. Övergång till ADB-behandling av materielredovisningen vid centralförråd av tandvårdsmateriel har igångsatts och varit i produktion sedan 1.4.1966. Arbetet med fortsatt ADB-behandling av redovisningen har fortsatt vid inom styrelsen upprättad ADB-detalj i samarbete med statskontoret.

Ny reviderad sjukvårdsmaterielinstruktion har utarbetats. I samarbete med ch armén resp marinen har arbetet pågått med utarbetande av nya sjukvårdsmaterielplaner för armén och marinen.

Två kurser för intendenten har anordnats våren 1966 i syfte att förbereda övergången till ändrad organisation vid de lokala förvaltningarna. Studium av sjukvårdsmaterieförvaltningen i ny regional ledning har igångsatts hösten 1966.

Den under 1964 påbörjade moderniseringen av förrådsverksamheten vid centrala och lokala förråd har fortsatt under året. Sålunda har materiel och utrustning för maskinell förrådshantering anskaffats för centralförråden och ytterligare hjälpmedel anskaffats för förbandens verksamhet.

Läkemedel

Militärapotekets under tidigare år redovisade verksamhetsökning fortsatte även under år 1966. Från apoteket levererades läkemedel till ett värde av ca 11,9 miljoner kronor. I denna summa ingår leveranser till internationella hjälporganisationer m fl.

Ett antal nya läkemedel har under året tillförts krigsmaktens utrustning. För den psykiatriska vården har sålunda bl a amitriptylin, klopoxid och klormetiazol anskaffats. Bland de läkemedel, som tillförts krigssjukhusen, kan nämnas bendroflumetiazid, lidocain för ytanestesi och prednisolon. Lagren av dextran, halotan och vattenlösligt hydrokortison har ytterligare ökats.

Forskningsarbetet har under året omfattat främst hållbarhetsundersökningar av nervgasantidoter men även andra angelägna forskningsobjekt har

bearbetats, bl a hållbarhetsundersökningar av olika motmedel mot psyko-kemiska stridsmedel. Av nervgasantidoterna har toxogonin visat mycket god stabilitet vid långtidslagring. Nedbrytningen har varit mindre än 1 % på ett år för en 25 %-ig lösning försatt med 0,133 % atropinsulfat.

För att tillgodose de ökade hygieniska och kvalitetsmässiga krav, som numera måste ställas på modern läkemedelstillverkning har till militärapotekets sterilavdelning inköpts miljöbänkar byggda på »laminar flow»-principen. Såväl dispensering av infusionslösningar som aseptisk fyllning av plastampuller med nervgasmotmedel kan härigenom äga rum i en högggradigt renad luft.

Den fortlöpande efterkontrollen av reglementerade lagerhållna läkemedel har intensifierats vid den analytiska avdelningen. Ett referenslager omfattande den löpande produktionen av reglementerade läkemedel har under året börjat uppläggas. För reagenslösningar har en fortsatt övergång till plastemballage ägt rum.

Den under år 1965 startade läkemedelsinformationscentralen (LIC) har samlat och sammanställt ett omfattande informationsmaterial. Härigenom kan informationscentralen effektivt delta i en mångsidig informationsverksamhet gentemot karolinska sjukhuset, de militära förbanden m fl institutioner. Dess uppgift är här bl a att förmedla kontakten mellan apotekets skilda specialister och läkare eller sjuksköterskor vid sjukhusen. Detta har bl a lett till att flera kliniska provningar har kunnat läggas upp i samarbete mellan apoteket och sjukhuset. Sådant

samarbete har även skett i samband med utprovning av sjösjukemedel under Älvsnabbens jordentruntresa. Under året har nya rekommendationer för vissa farmakologiska grupper utsänts till karolinska sjukhuset. Utfärdade rekommendationer följs upp, så att de vinner insteg på sjukhuset. Ett system med läkemedelsbrickor i plast och färgade medicinbägare vid medicinutdelning har under året införts på sjukhuset.

Försvarets läkemedelsnämnd (FLN) har under året hållit tre sammanträden. Nämnden, som verkar för en rationell läkemedelsförsörjning, har därvid behandlat bl a läkemedelsutlämning, läkemedelsetikettering, läkemedelsförskrivning och förslag till ny förbandsovningstillsats.

Farmakoterapeutisk översikt över reglementerade läkemedel har utsänts till försvarets sjukvårdsinrättningar.

Apotekets olika meddelandeserier (MMA) har under året utkommit i följande omfattning:

MMA serie K (till karolinska sjukhuset)	9 nummer
MMA serie M (till förbandssjukhusen m fl)	9 nummer
MMA serie N (militärfarmaceutiska referat)	12 nummer

Under verksamhetsåret har militär-apoteket medgivits öka antalet konsultationer med en farmaceutisk specialist (farmakopé- och lagringsfrågor). Antalet konsultationer uppgår därigenom till 5 st.

Chefen för militärapoteket har i augusti företagit en studieresa till USA och har därvid deltagit i den av amerikanska sjukhusapotekarföreningen anordnade kursen i »Databehandling på sjukhusapotek». Representanter från apoteket har deltagit i den konferens som Fédération Internationale Pharmaceutique anordnade i Madrid i september.

Apotekets personal har i viss utsträckning deltagit i fortbildningsverksamhet av olika slag, bl a kurs för inspektionsapotekare, kurs i kontaminationskontroll och kurs i läkemedelsnyheter.

Militärapoteket har medverkat vid fackutbildningskurser för vpl apotekare, vpl läkare, vpl tandläkare, vpl veterinärer, vid utbildning av vpl apotekare och vpl apoteksbiträden, vid centrala kurser för medicinalpersonal i samband med repetitionsövningar samt vid kurs för intendent, intendenturförrådsföreltare, förrådsmän m fl.

C. Tuberkulosbekämpandet vid försvaret

Skärmbildningsundersökningarna har bedrivits enligt bestämmelserna i Tsjv nr 9/1961 och utförts huvudsakligen av medicinalstyrelsens skärmbildscentral med mobil apparatur, till en mindre del (knappt 2 %) vid centradispen-sär.

Tab. C: 1 redovisar skärmbildsunder-

sökningarnas allmänna omfattning och fördelning jämte resultaten vid den primära skärmbildsbedömningen. Totala antalet undersökta utgjorde 116 075 (mot 140 288 föreg år), varav omkring 0,5 % företedde positivt skärmbilds-fynd i behov av kompletterande under-sökningar eller utredningar företrädes-

Tab. C: 1 Översikt över skärmbildsundersökningar inom försvaret 1966

Undersökta vid inryckningar re- petitionsöv- ningar m. m.	Totala antalet skärm- bilds- under- sökta	Antal fall i be- hov av kon- troll	Till kontroll remitterade skärmbildsfynd								Ej sä- kert patol. för- ändr.	O- lämp- lig för skärm- bild
			Tbc. läkt, kalk, indur.	Tbc. ej sä- kert läkt	Tbc. ak- tiv?	Övr. pul- mo- nala för- ändr.	Hjär- ta kär- l	Övr. extra pulm. de- för- ändr.	Ano- mali de- for- mit- tet			
1. <i>Genom patrull</i>	113 813	569	71	106	6	248	21	15	2	100	—	
därav Armén	89 687	430	44	73	4	193	19	13	2	82	—	
" Marinen	13 042	82	19	21	1	30	1	1	0	9	—	
" Flyget	11 084	57	8	12	1	25	1	1	—	9	—	
2. <i>Genom central- dispensärer</i>	2 262	10	—	1	1	2	1	—	—	5	—	
därav Armén	1 069	5	—	—	—	1	1	—	—	3	—	
" Marinen	17	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	
" Flyget	1 176	5	—	1	1	1	—	—	—	2	—	
Summa 1—2	116 075	579	71	107	7	250	22	15	2	105	—	

vis vid centralidspensär. Slutresultaten från dessa kontrollundersökningar framgår närmare av tab. C: 2, som sammanställts på basen av inkomna rapporter från förbandsläkare eller motsvarande. Jämfört med föregående år är frekvenssiffrorna för de olika sjukdomstillstånden i stort sett oförändrade.

Aktiv lungtuberkulos konstaterades i 13 fall (0,11 ‰) mot 15 fall (0,11 ‰) under 1965. 7 av fallen tillhörde åldrarna 19—25 år, övriga mellan 32 och 51 år. Kavernös smittsam tuberkulos förelåg i 3 fall (mot 2 fall 1965).

Patologiska lungförändringar av icke-tuberkulös natur utgör numera huvudparten av de relevanta skärmbildsfynden, främst bronkopneumonier och andra ospecifika processer jämte sarkoidos. Förhållandevis många fall av spontanpneumothorax har registrerats (7 fall mot 1 föreg år). En motsvarande ökning har även rapporterats från civilmedicinsk praxis.

En relativt stor grupp av kontrollfal-

Tab. C: 2 Resultat av kontrollundersökningar och utredningar efter positiva skärmbildsfynd 1966

(Enl. inkomna rapporter, blankett Sjsv nr 614)

	Antal fall	Per 1000 under- sök- ningar
I <i>Nyupptäckt tuberkulos</i>	13	0,11
II <i>Icke-tuberkulösa sjukdomar</i>	186	1,59
Därav: Pneumoni, ospecifika infektioner	98	0,84
Sarkoidos och bila- terala hiluslymfom	47	0,40
Tumörer (maligna och beniga)	6	0,05
Spontanpneumo- thorax	7	0,06
Hjärt-kärlsjuk- domar	15	0,13
Div. andra sjukdo- mar	13	0,11
III <i>Observationsfall</i>	126	1,09
Därav: Nyupptäckta	86	0,74
Förut kända	40	0,35
IV <i>Läkta och betydelselösa förändringar</i>	260	2,24
Summa:	585	5,03

Tab. C: 3. Tuberkulinprövning och calmettvaccinering vid försvaret 1966

	Antal tuberkulinundersökta	Antal negativa	Därav ympade	Antal positiva efter		
				första ympningen	andra ympningen	Summa
Armén	37 376	4 295	3 340	1 982	128	2 110
Marinen	5 905	509	391	157	32	189
Flygvapnet	7 635	818	736	374	12	386
Summa	50 916	5 622	4 467	2 513	172	2 685

len rubriceras som orbservationsfall med förändringar av oklar natur och prognos i behov av fortsatt övervakning. Cirka hälften av dessa fall är förut kända ehuru icke avskrivna.

I omkring 45 % av kontrollfallen (40 % föregående år) noterades läkta resp. betydelselösa förändringar utan behov av ytterligare kontroll.

D. Tandvården vid försvaret

Verksamheten har bedrivits enligt bestämmelserna i kungl brev 29 juni 1945.

Den tidigare påtalade hårda nedslitningen av utrustningar och tandvårdslokaler har förutom av tandläkare även påtalats av patienter och i pressen. Tandvårdsberedningen (SOU 1966: 58)

har emellertid föreslagit en snabb upp- rustning, varför vissa förhoppningar finnes om snara förbättringar, vilka då givetvis kommer att påverka arbetstrivseln och arbetsresultatet i positiv riktning.

Verksamhetens omfattning framgår av nedanstående tabell D.

Tab. D. Tandvården vid försvaret 1966

	Konserv behandling					Enddönt behandling			Kirurgisk behandling		Prot behand- ling			
	Antal patientbesök	Antal akuta fall	Antal olycksfall	Amalgam	Silikat	Rotfyllning			Amputation	Extraktioner	Parodontopati	Kronor och brotad	Protes	Övrig behandling
						Vital pulpa	Ej vital pulpa							
Armén	123 979	16 855	624	111 319	18 636	4 144	2 049	648	11 290	4 699	459	315	72 905	
Marinen	24 108	2 833	126	22 833	3 236	878	353	112	1 635	1 235	61	15	21 581	
Flygvap- net	29 321	1 741	60	31 821	4 868	956	498	116	1 730	1 037	89	26	17 601	
Summa	177 408	21 429	810	165 973	26 740	5 978	2 900	875	14 655	6 971	609	356	112 087	

E. Ympning mot smittkoppor vid försvaret

Tab. E. Ympning mot smittkoppor vid försvaret år 1966

	Antal ympade	Antal besiktigade	Antal ej besiktigade	Reagerande	Ej reage- rande	Reag. i % av besik- tigade
Armén	36 578	36 221	357	29 969	6 252	82,7
Marinen	5 818	5 759	59	5 495	264	95,4
Flygvapnet	7 525	7 477	48	6 794	683	90,8
Summa	49 921	49 457	464	42 258	7 199	85,44

F. Desinfektionsverksamhet vid försvaret

Tab. F. Av hälsovårdsassistenterna vid resp. militärområden utförda hälsovårdsinspektioner, provtagningar och andra förrättningar samt skadedjursbekämpning under år 1966

Inspektionsobjekt och förrättningar	Rekognocering	760
Förläggningslokaler med biutrymmen 1 336	Sammanträden	229
Tjänstebostäder 95	Hygienundervisning	80
Badanläggningar 53	Stabs- och fälttjänstövningar	25
Frisersalonger 24	Exp-tjänst	189
Livsmedelslokaler 925	Förrådstjänst	35
Utbildnings- och samlingslokaler 175	Skadedjursbekämpning	
Arbetsplatser 723	Råttor och möss	1 584
Garage 94	Ohyra	45
Djurstallar 69	Förrådsskadeinsekter	100
Yttre renhållning 431	Insekter av övriga slag	229
Anläggningar för vatten och avlopp 456	Summa utförda behandlingar	1 958
Vattenprovtagning 477	Därav cyanvätemetoden	—
Livsmedelsprovtagning 9		
Tekniska undersökningar 457		
Smitttrenting 6		

G. Sjuklighet, sjukdomar och sjukvård vid försvaret

Följande redovisning omfattar icke blott värnpliktiga utan även anställd personal, till vilken räknas officerare och underofficerare jämte vederlikar samt civil personal.

Sjuklighet. En översikt av sjukligheten vid förbanden inom samtliga försvarsgrenar lämnas i *tab. 1* (bilagan). Därav framgår bl. a. att antalet

nyinsjuknade under året fördelade sig på följande sätt:

	Antal nyinsjuknade		
	Vpl.	Anställd personal	Summa
Armén	50 124	19 303	69 427
Marinen	7 287	8 418	15 705
Flygvapnet	5 869	12 536	18 405
Summa	63 280	40 257	103 537

	Armén	Marinen	Flygvapnet	Summa
<i>Vpl.</i> : Avförda	49 957	7 255	6 154	63 366
därav såsom tjänstbara	44 816	6 636	5 869	57 321
icke disponibla	3 282	391	59	3 732
odugliga	1 839	228	223	2 290
döda	20	—	3	23
<i>Anställd personal</i> : avförda	18 825	8 202	12 546	39 573
därav såsom tjänstbara	18 801	8 188	12 536	39 525
icke disponibla	—	—	—	—
odugliga	—	—	—	—
döda	24	14	10	48

Därvid bör för marinens del beaktas att sådana som insjuknat å fartyg men sedan avpolleterats till örlogsstation kan på båda hållen ha uppförts som nyinsjuknade och sålunda ha blivit dubbelräknade.

Hela antalet nyinsjuknade utgjorde 103 537 mot 101 412 och 96 932 under de två närmast föregående åren (1965 och 1964).

Enligt ovanstående sammanställning har det stora flertalet av de sjukredovisade vpl (90,5 %) avförts såsom dugliga till krigstjänstgöring (tjänstbara), medan 5,9 % ansetts icke disponibla och 3,6 % odugliga; 23 personer har avlidit. Antalet icke tjänstbara var relativt lägst inom flygvapnet. Av anställd personal har samtliga kunnat omedelbart återinträda i tjänst.

	Antal sjukdagar		
	Vpl.	Anställd personal	Summa
Armén	266 817	229 693	496 510
Marinen	45 974	92 218	138 192
Flygvapnet	36 579	112 823	149 402
Summa	349 370	434 734	784 104

Enligt ovanstående och följande tabler förekom under året 784 104 sjuk-

dagar inom hela försvaret eller 2,8 sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar mot 745 010 resp. 2,5 föregående år. Antalet sjukdagar har ökat både absolut taget och i förhållande till antalet tjänstgöringsdagar.

Sjukligheten bland vpl var lägst vid flygvapnet. Vpl hade lägre sjukfrekvens än anställd personal inom försvaret i dess helhet.

Sjukligheten bland vpl varierade betydligt mellan de olika förbanden. Inom armén förekom det största antalet sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar vid Bohusläns regementen (3,9), Ridskolan (3,7), Svea ingenjöreregemente och Dalregementet (2,9), medan det lägsta antalet redovisades av Krigsskolan (0,6) och Bodens artilleriregemente (0,9).

Inom marinen redovisade flottan i övrigt (exkl. fartygen) ett relativt högt antal sjukdagar bland vpl och anställd personal (3,4 och 5,7). Detta förhållande bör bedömas med hänsyn till att där medtages icke blott sjukdomsfall bland egen personal utan även från fartygen avpolletterade. Dessa avpolletterade fall

	Antal sjukdagar på 100 tjänstgöringsdagar		
	Vpl.	Anställd personal	Summa
Armén	2,1	3,6	2,7
Marinen	2,8	4,7	3,8
Flygvapnet	1,5	3,6	2,7
Summa	2,1	3,8	2,8

	Antal sjukdagar i medeltal per insjuknad		
	Vpl.	Anställd personal	Summa
Armén	5,3	11,9	7,2
Marinen	6,3	11,0	8,8
Flygvapnet	6,2	9,0	8,1
Summa	5,5	10,8	7,5

	Antal sjukdagar				Summa
	vid förlägg- ningen	i hemmet	å militär- sjukhus	å civilt sjukhus	
<i>Vpl.</i>	12,9	34,2	44,9	8,0	100
Armén	13,7	31,2	47,3	7,8	100
Marinen	6,8	46,5	38,7	8,0	100
Flygvapnet	15,3	40,7	34,6	9,4	100
<i>Anställd personal</i>	1,0	90,4	0,6	8,0	100
Armén	1,7	89,4	0,5	8,4	100
Marinen	0,3	92,3	1,2	6,2	100
Flygvapnet	0,1	90,9	0,5	8,5	100

utgör i stort sett de svårare och mest långvariga sjukdomsfallen å fartygen. Av denna anledning kunde i stället fartygen formellt redovisa den lägsta sjukligheten eller 1,5 bland vpl och 0,4 bland anställd personal.

Inom flygvapnet varierade sjukligheten bland vpl från högst 2,4 vid Brä-

valla flygflottilj till lägsta 1,0 vid Skånska flygflottiljen och Hallands flygkår.

De under året inträffade sjukdomsfallen varade i genomsnitt 7,5 dagar, kortare tid eller 5,5 dagar för vpl och längre eller 10,8 dagar för anställd personal. Medeltalet sjukdagar per insjuknad är större än föregående år.

	Vpl.				Anställd personal				Summa
	Ar- mén	Ma- rinen	Flyg- vap- net	Samt- liga	Ar- mén	Ma- rinen	Flyg- vap- net	Samt- liga	
Antal nyinsjuknade	49 188	7 022	6 437	62 647	18 801	8 166	12 524	39 491	102 138
Därav i % med									
Infektionssjukdomar och para- sitära sjukdomar	2,9	4,1	2,5	2,9	0,6	0,7	0,7	0,6	2,1
Tumörer	0,1	0,0	0,2	0,1	0,2	0,1	0,3	0,2	0,1
Allergiska sjd. Endokrina syst. sjd. Ämnesoms. sjd. Nutri- tionsrubbn. Blodbild. org. o. blodsjukdomar	0,7	0,6	0,7	0,7	0,6	0,8	0,5	0,6	0,7
Mentala sjukdomar. Psykoneu- roser	4,0	4,9	4,2	4,2	2,0	1,8	1,1	1,7	3,2
Nervsystemets o. sinnesorga- nens sjukdomar	1,5	1,6	1,4	1,5	2,1	2,0	1,6	1,9	1,6
Cirkulationsorganens sjukdo- mar	0,3	0,3	0,4	0,3	1,2	1,3	0,8	1,1	0,6
Respirationsorganens sjukdo- mar	57,3	61,2	57,4	58,1	55,1	57,9	57,7	56,4	57,5
Digestionsorganens sjukdomar	14,2	12,2	16,9	14,3	20,2	18,7	23,4	20,9	16,8
Urogenitalorganens sjukdomar	0,6	0,5	0,6	0,6	1,8	2,6	1,6	1,9	1,1
Havandeskapets, förlösnings- o. barnsängstidens sjukdo- mar	—	—	—	—	0,1	0,0	0,1	0,1	0,0
Hudens o. underhudens, ske- lettets o. rörelseorganens sjukdomar	3,9	2,7	3,5	3,7	5,8	6,5	5,7	6,0	4,6
Medfödda missbildningar	0,1	0,1	0,0	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1
Senilitet. Ofullständigt precise- rade fall	3,9	2,2	1,1	3,4	3,0	3,0	1,4	2,5	3,1
Skador genom yttre våld och förgiftning	10,5	6,6	11,1	10,1	7,3	4,6	5,1	6,1	8,5

Slutligen kan ovanstående sammanställning lämnas över det relativa antalet sjukdagar vid förläggningen och i hemmet, å militärsjukhus och å civilt sjukhus.

Skillnaden mellan vpl och anställd personal är markant. Beträffande vpl har sålunda 47,1 % av sjukdagarna tillbragts vid förläggningen och i hemmet mot 91,4 % för anställd personal. Motsvarande tal för år 1965 utgjorde 45 och 91 %.

Sjukdomar. Förekomsten av olika sjukdomar redovisas i *tab. 2* (bilagan). Det bör påpekas, att vid sammanställandet av antal fall av olika sjukdomar vid marinen en mindre dubbelräkning skett i den mån de från fartygen avpolletterade redovisats såväl å fartyget som å vederbörande örlogsstation under samma eller olika diagnos.

I tablå å sid. 13 ges en fördelning av antalet nyinsjuknade under året på grupper av sjukdomar.

Vanligast förekommande var respirationsorganens sjukdomar, till vilka räknades 57,5 % av samtliga sjukdomsfall. Därefter kom digestionsorganens sjukdomar, skador genom yttre våld och förgiftning samt hudens, skelettets och rörelseorganens sjukdomar, omfattande 16,8, 8,5 och 4,6 %. På samtliga övriga grupper av sjukdomar, kom endast 12,6 %, bland vpl 13,8 % och bland anställd personal 10,6.

Fördelningen på olika grupper av sjukdomar var i stort sett likartad för vpl och anställd personal. För de förstnämnda spelade dock infektionssjukdomar, mentala sjukdomar och skador genom yttre våld och förgiftning en större roll än för anställd personal, bland vilka i stället respirationsorganens och

digestionsorganens sjukdomar samt hudens, skelettets och rörelseorganens sjukdomar hade större betydelse.

Tab. 2 (bilagan) ger närmare upplysning om förekomsten av olika sjukdomar. Där anges bl. a., att tuberkulos orsakade 6 fall, påssjuka 436 fall, inflammation i mellanörat och mastoidit 481 fall, vanlig förkylning 28 380 fall och övriga akuta infektioner i övre luftvägarna 5 798, influensa 1 255 fall, akut bronkit 2 548 fall, gastrit och duodenit 1 524 fall, gastroenterit och kolit 13 408, reumatism 2 758 fall samt bland skador stukning 1 779 fall. I övrigt hänvisas till tabellen.

Antalet *avlidna* vid försvaret redovisas i *tab. 3* (bilagan). Såsom angives i nedanstående tablå avled 113 personer. Av dessa avlidna hade 71 varit sjukredovisade (se *tab. 1*).

	Vpl.	Anställd personal	Summa
Armén	30	37	67
Marinen	4	16	20
Flygvapnet	6	20	26
Summa	40	73	113

Våld och olyckshändelse utgjorde den viktigaste dödsorsaken bland vpl. Dit kunde räknas 29 av dödsfallen, varav 21 vid armén, 4 vid marinen och 4 vid flygvapnet. Bland dessa kom främst 16 fall av trafikolycka, 4 olyckshändelser av annan art, 2 flyghaverier och 6 självmord. Av andra dödsorsaker förekom bland vpl inalles 11 fall.

Även bland anställd personal var våld och olyckshändelse en betydande grupp med 20 fall. Bland dessa kom främst 7 självmord. Av andra dödsorsaker redovisades inalles 53 fall, bland vilka särskilt märktes 15 fall av svulster och 13 fall av hjärtinfarkt.

II. Armén

(Berättelse avgiven av arméöverläkaren)

A. Fältläkarkåren mm

Fältläkarkårens stat omfattade den 1/1 1966 177 läkare, nämligen

- 1 arméöverläkare (på Ast personalförteckning)
- 9 fältläkare (varav 2 på Ast personalförteckning)
- 39 regementsläkare
- 47 bataljonsläkare
- 71 bataljonsläkare vid fältläkarkåren
- 6 extra bataljonsläkare
- 4 fältläkarstipendiater.

Vid 1966 års ingång var 9 regementsläkarbeställningar och 26 bataljonsläkarbeställningar vakanta.

Den rekrytering till fältläkarkårens reserv, som avsågs ersätta stipendiaterna, har slagit helt fel innebärande svåra problem att täcka föreliggande läkarbehov för armésjukvården. Fältläkarkårens reserv utgjorde vid 1966 års utgång 276 läkare, därav 4 fältläkare, 15 regementsläkare, 257 bataljonsläkare.

I samband med införandet av den nya förbandssjukvårdsorganisationen den 1/7 1966 övergick flertalet av förbandens regements- och bataljonsläkare till denna. Vid 1966 års utgång kvarstod 7 regements- och 7 bataljonsläka-

re. 42 bataljonsläkare vid fältläkarkåren och 3 fältläkarstipendiater med avsedd tjänstgöring vid förband eller motsvarande kvarstodo desslikes. Av dessa voro 6 (5 resp 1) tjänstebefriade.

Som följd av den minskade tillgången på vpl läkare med kvarstående tjänstgöringsskyldighet, c:a 50 %-iga vakanser bland bataljonsläkarna vid fältläkarkåren och en i det närmaste helt upphörd rekrytering till fältläkarkårens reserv, har det förelegat betydande svårigheter, speciellt före den 1/7 1966 då den nya förbandssjukvårdsorganisationen började, att täcka befintliga vakanser och övriga läkarbehov.

Kvarstående tjänstgöringsdagar om även korta perioder har måst utnyttjas — till ett enda förband (I 21) måste under året inte mindre än 28 läkare kommanderas. Däremot synes tillgången på översköterskor och sjukvårdsbiträden i stort sett ha varit tillfyllest. Viss brist har rått på underofficerare och underbefäl som instruktörer i sjukvårdstjänst. Detta anses bl a sammanhånga med avsaknad av fortbildning för denna kategori.

B. Forskning mm

Vid Arméöverläkarens försöksstation har, under regementsläkare S Hagbergs ledning, arbetet med att förse Sjukvårdsmaterielplanen (SMP) 66—76 med

underlag för nya fältutrustningslistor fortsatt.

Försöksstationens personal har deltagit i 2 sammanträden i Stockholm,

och under tiden 22/8—26/8 1966 demonstrerades och diskuterades den materiell som föreslagits vid en arbetsvecka på T 4.

I samarbete med Perstorp AB har försöksstationen konstruerat ett nytt emballage för kylförvaring av blod, vilket nu prövas vid fältmässiga försök och på civila sjukhus.

Med anslag från försvarsmedicinska forskningsdelegationen har fil lic L Wedberg, Limnologiska institutionen, Lund, fortsatt sitt arbete att konstruera en metod för kemisk och mikrobiologisk analys av vatten.

Under ledning av med lic B Sandberg och med lic Å Bliding samt psykolog M Johnsson har den militärmedicinska undersökningen med kartläggning av vpl sjukanmälningar fortsatt vid I 12, I 20, K 4 och T 4. Anslag har utgått från försvarsmedicinska forskningsdelegationen.

De vpl har undersökts med skriftliga och personliga intervjuer och materialet, som omfattar cirka 1 miljon uppgifter, har nu bearbetats så långt, att programmering för databehandling kan påbörjas.

Den 6/5 1966 avhölls i Lund, under professor Nils Alwalls ledning, Arméöverläkarens intensivvårdssymposium. I symposiet som byggde på med lic Hans Fritz utredning om posttraumatisk njurinsufficiens under krigsförhållanden, deltog 120 specialister av olika slag och som särskilt inbjuden gäst talade Lt Colonel, MC Paul E Teschan, Walter Reed Army Medical Center, Washington.

Genom anslag ur Maggie Stephens fond kommer förhandlingarna att utges av trycket.

Forskningsläkaren vid armén, med lic B Robertson, kirurgiska kliniken, Allmänna sjukhuset, Malmö, har under året prövat utrustning för operationsbord, granskat instrumentbestick och dessutom gjort en undersökning över åtgången av förbrukningsartiklar vid operationer av olika typer.

Under ledning av 1. försvarstandläkare A Hayland och försvarstandläkare K-B Wahlström, har en förberedande studie av identifiering av döda genom tandfotografering påbörjats vid T 4 sjukhus.

Med lic Thure Holm, röntgenavdelningen, Lasarettet, Lund och SJURA har granskat behovet av röntgendiagnostik på olika nivåer inom fältmedicinen, och även tillgängliga apparattypers fältmässighet.

Arbetet med en instruktionsbok, »Laborationer i fält», har fortsatt av med lic J-O Jeppson, Lasarettet, Umeå.

Forskningsläkare Bertil Robertson har förutom ovan angiven konsult- och försöksverksamhet varit kurschef och föreläsare vid sjukhusutbildning av värnpliktiga sjukvårdare och kurser för fast anställt befäl. Han har dessutom undervisat i krigsmedicin vid centralt organiserad utbildning för medicinalpersonal i samband med krigsförbandsvisa repetitionsövningar, vid krigsmedicinska kurser för beredskapssjukhusläkare och krigstjänsteläkare samt vid statens institut för högre utbildning av sjuksköterskor. Han har deltagit i internationella kongresser rörande tropikmedicin och blodforskning (Stockholm och Madrid) samt i ett flertal arbeten redovisat egna forskningsresultat (delvis med medarbetare).

Försvarsmedicinska forskningsdelegationen har efter ansökan av arméöverläkaren från och med budgetåret 1966/67 anslagit medel för inrättande av en kvalificerad armémedicinsk forskargrupp (AMFG).

AMFG har fått till uppgift att själv bedriva forskning på ovan nämnda och närliggande områden, att genom kontakt med andra grupper och institutioner initiera sådan forskning som faller utanför gruppens eget kompetensområde, att följa upp pågående och genomförda projekt och omsätta dessa i för berörda myndigheter tillgängliga rapporter och praktiska anvisningar, samt att noga följa arméns behov i dessa avseenden och sörja för att behoven tillgodoses.

Gruppen leds av forskningsläkaren Lennart Levi och är i forskningshänseende knuten till Karolinska institutets medicinska och psykiatriska kliniker vid Karolinska sjukhuset. Den innefattar sektioner för medicin, psykologi, bioteknologi och dokumentation, ett biokemiskt laboratorium samt ett kansli.

AMFG förfogar f. n. över laboratorie- och kansliutrymmen på två håll. På Karolinska sjukhuset förfogar gruppen över en expeditiionslokal, utrymmen för biokemiskt laboratoriearbete samt experimentutrymmen för en av gruppen konstruerad markstridssimulator samt för simulerat stabsarbete. I en egen forskningspaviljong, belägen i närheten av Karolinska sjukhuset och institutet (Tomtebodavägen 7 B, Solna) förfogar gruppen över kansli- och experimentutrymmen för huvuddelen av verksamheten.

Till verksamheten är f. n. knutna lä-

kare, psykolog, forskningsingenjör, forskningssekreterare samt laboratoriepersonal. Till detta kommer konsulter för bioteknologi, statistik samt ADB och dokumentation, vidare tillfälligt anställd personal (i samband med större projekt). Genom tillmötesgående från Karolinska sjukhusets medicinska och psykiatriska kliniker har vidare personal, forskningsresurser och utrustning kunnat omdisponeras så att verksamheten vid dessa klinikers laboratorium för klinisk stressforskning samordnats med den armémedicinska forskargruppen. Genom denna samordning av den tillämpade armémedicinska forskningen med motsvarande grundforskning och arbetsmedicinska forskning, som ju alla arbetar med närbesläktade frågeställningar, har gruppen tillförts betydande resurser. I verksamheten ingår f. n. ett 20-tal personer.

Bland projekt, genomförda eller pågående, kan nämnas framtagande för MUR av kvantitativa data på prestations- och funktionsändringar hos skyttesoldater, som under så fältmässiga förhållanden som möjligt utsatts för påfrestningar av såväl fysiologisk som psykologisk natur, en undersökning av psykologiska och fysiologiska effekter av långvarig skyddsrumsvistelse, en undersökning av subjektiva och objektiva effekter av LSD-25 vid lägre dosnivåer (i samarbete med MPI och FOA), samt framtagande av ny stridssele (i samarbete med FIV).

Bland gruppens övriga forskningsprojekt skall framhållas undersökningar rörande psykofarmaka och vegetotropa droger som terapi och profylax mot psykiska och kroppsliga stress-

reaktioner samt deras inverkan på militära prestationer, psykiska och kroppsliga reaktioner i det slutna rummet nära och vid den s. k. brytpunkten samt terapi och profylax, den psykiska och fysiska prestationsförmågans beroende av näringstillförseln — experiment med upp till sex veckors total näringskarens, olika militära aktiviteters arbetskrav samt medicinska krav på fast anställd personal, medicinsk bioteknologisk forskning för arméns behov, samt vetenskaplig dokumentation på dessa och näraliggande armémedicinska problem.

Resultat har rapporterats vid kon-

gresser och symposier samt i medicinsk fackpress. Till verksamheten har även förts viss, arméöverläkaren direkt underställd försvarsmedicinsk forskningsadministration.

Därutöver har arméöverläkaren medgivit eller initierat att kvalificerade forskare fått fullgöra facktjänstgöring i form av deltagande i försvarsmedicinsk forskning avseende bl. a. skydd mot skallskador vid kollisioner, hörselskydd, protesteknik, försvarsodontologi, salmonelladiagnostik och vaccinframställning, nervgaser, stress, blodkonservering m. m.

C. Utbildningsfrågor

Sedan 1/7 1966 har huvudansvaret för fredsförbandens sjukvård övertagits av försvarets sjukvårdsstyrelse. Huvuddelen av förbandsläkarna har övergått till ny anställningsform, varför den fortsatta utbildningen av dessa i fortsättningen åvilar sjukvårdsstyrelsen.

För bataljonsläkare vid fältläkarkåren resp i fältläkarkårens reserv har läkarfältövning anordnats.

Stabsläkarkurs — f d kurs för brigad-, för- och etgrpläkare — har anordnats. Utom ett antal läkare ur fältläkarkåren deltog ett mindre antal vpl läkare som civilt icke sysslar med praktisk sjukvård.

Under 1966 anordnades läkarfackskola (LFS) fem gånger vid TygS i januari, mars, maj, september och november. Sommarkurs anordnades för sista gången vid AUS med början i

juni. LFS genomgicks av sammanlagt 207 värnpliktiga läkare. LFS disponerar vid TygS f n två lektionssalar, två kasernvåningar med vardera 7 logement avsedda för högst fem elever i varje och kompaniexpedition om 2 större och 1 mindre rum. Ytterligare utrymmen — bl a en sjukvårdslektionssal i TygS sjukvårdsavdelning — kommer att ställas till förfogande i början av 1967. Dessutom kommer ytterligare lektionssals- och förläggningsutrymmen att disponeras för fackutbildningskurs för värnpliktiga apotekare.

Med hänsyn till den planerade centraliseringen av fackutbildning av medicinalpersonal och den förutsedda ökningen av elevantalet måste den genomförda och ytterligare utlovade utökningen av disponibla lokaler hälsas med stor tillfredsställelse.

Den under 1965 till LFS kommande sjukvårdsutbildade fanjunkaren har erhållit förlängd kommendering och har disponerats hela 1966.

Fackutbildningskurser för värnpliktiga tandläkare har anordnats vid TygS, I 20 och Lv 4, med början i juni, sammanlagda elevantalet var 136 st.

Fackutbildningskurs för värnpliktiga apotekare anordnades vid TygS med början i oktober med 26 elever.

Vinterutbildning för läkare och tandläkare, huvudsakligen med krigsplacement inom NN, B och ÖN milo har anordnats under 1966. Som elever har 15 läkare och 15 tandläkare kommenderats.

Centraliserad utbildning för medi-

cinalpersonal i samband med repövning har anordnats vid I 2, I 20, P 6, T 1, T 2, T 3 och T 4 med sammanlagt c:a 350 deltagare.

Kurs för instruktionssköterskor anordnades vid T 1 23/3—25/3 1966.

Sjukhusutbildning för värnpliktiga sjukvårdare har ägt rum vid olika sjukhus med c:a 590 elever.

Specialutbildning för värnpliktiga till första tjänstgöring har meddelats apoteksbiträden.

Utbildningskontroller har utförts i samband med generalinspektion av två förband och vid elva kurser (fackutbildning, centraliserad utbildning och sjukhusutbildning).

D. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid armén

Från tre förband har redovisats medeltalet/dag av läkare undersökta och behandlade värnpliktiga. Siffrorna är 51 (I 11), 40 (A 9) och 45 (T 4) med en maximiuppgift om 147 (I 11). K 1 redovisar omedelbart efter nyårsuppehållet en influensaepidemi med 423 fall, av vilka 29 komplicerades med bronchopneumoni. Från ett flertal förband omnämnes ulcussjukdomar; sålunda förekom ett 50-tal fall härav enbart vid I 12. Det är dock de *psykiska sjukdomarna* som tilldrar sig det största intresset genom en påtaglig ökning från föregående år (I 1, I 4, I 5, I 13, I 15, I 20, P 4, P 18, A 1, A 8, Lv 3, Lv 5, T 3, T 4, JS) och då framför allt psykasteni med insufficiens och reactio neurotica-depressiva. Ing 1 redovisar av 112 frikallade ur åldersklassen 79 av psykisk orsak och ur de

repövade 75 resp. 30. Siffrorna för IdS utgör för åldersklassen 78—42, för de repövade 102—15. Ing 2 siffror är 20 frikallade med 12 av psykisk orsak, 37 IdS med 19 av psykisk orsak. De skäl som omnämnts är bl a tråkiga hemförhållanden, stora svårigheter för de värnpliktiga att anpassa sig till militärlivet, flerbarnsfäder oroande sig för familjen, lång resa till hemorten innebärande stor svårighet att komma hem vid ledighet (I 20, A 8, JS). Det bör tas större hänsyn till den sociala anamnesen vid inskrivningen för att förhindra ett onödigt stort antal frikallelser och IdS under tjänstgöringen. Den tidigare familjebildningen numera anses ha stor skuld. Arreststraffets berättigande ifrågasätts från P 4. Även bland den fast anställda personalen påtalas riklig förekomst av stress och

nervösa sjukdomar (A 1, Lv 3). A 3 redovisar 6 fall av hjärtinfarkt, vilken sjukdom varit vanlig även vid P 4, som efterlyser konvalescentavdelning vid tygverkstaden. Vidare påtalas ökning av allergiska sjukdomar (I 12). Värnpliktiga med sådana och med låga in-skrivningsprov placeras alltjämt felaktigt vid K 1 Ss. Även JS klagar över tilldelning av olämpliga värnpliktiga.

Bland *skador* påtalas, utom hörsel-skador av pykan 9,4 och grg 8,4 fordrande bättre hörselskydd (I 12), de som föranletts av övningar i hinderbana. Vid P 1 har dessa övningar därför upphört. Gymnastik och gymnastiksall efterlyses i stället (P 1). Under-visning i gymnastik föreslås ledas av leg sjukgymnast för dem med dåliga ryggar (I 16, I 17, P 6, milo V). Rygg-insufficiens och dåliga fötter har blivit allt vanligare (I 16). Vpl med ryggbesvär har i vissa fall skötts av leg sjukgymnast och av utbildad gymnast. Härigenom har nedgruppering och odugligförklaring avsevärt kunnat minskas. Resultatet redovisades vid ryggsymposiet under Nordisk militärmedicinsk förenings kongress i Oslo i juni 1966 (I 3).

Kroppsskadorna i tjänsten är ej oroande, vilket däremot dessa och dödsfallen i samband med och under permissionsresor i egen bil är. Samtliga dödsfall bland arméns värnpliktiga var under året 34, av vilka 21 omkom på detta sätt (7 under 1965). Framställning till anslagsbeviljande myndigheter har gjorts av försvarsstabens personalvårdsavdelning på basen av detta material om fler fria permissionsresor med allmänna transportmedel.

Från ett flertal förband redovisas

oroväckande ökning av veneriska sjukdomar, vilka dock i allmänhet ej föranleda annan redovisning än som behandlings- och kontrollfall.

Beviljade anstånd till följd av för *tuberkulos* misstänkta eller säkra lungförändringar är 46, varav 24 redovisas från förbanden inom milo ÖN. Siffran var för de föregående åren 44 resp. 20. Från JS påtalas med skärpa utebliven skb-undersökning till följd av brist på teknisk personal.

Den vid A 6 genomförda *rökavvänjningsaktionen* har givit belägg för att det finns ett stort intresse bland de värnpliktiga härför.

Glädjande är rapporterna om den fortlöpande *kasernupprustningen*. Kasernstandarden är nu på de flesta förband glädjande god (milo V). Kasernerna har numera moderniserats och fyller mycket högt ställda krav (I 16). De i tidigare årsrapporter framförda klagomålen mot kasernlokalerna kan nu i det närmaste avskrivas (A 8).

Brist på bad och/eller varmvatten påtalas denna gång endast från K 1, P 10, Lv 5 och S 2. Däremot föreligger klagomål på *nedslitna sjukvårdsavdelningar* från I 4, I 12, K 1, P 1, P 10, S 1. I 16 sjukhus har endast 2 WC-stolar för samtliga 34 vårdplatser, för jourrum åt översköterska och sjukvårdsbiträde samt för all tjänste- och anvisningsläkarpersonal. Mot vakt- och arrestlokalerna vid I 5 riktas allvarliga anmärkningar; nybyggnad fordras vid I 21, som även är i behov av nytt mar-ketenteri.

Matinrättningarnas dåliga standard påtalas flerstädes (I 4, I 17, I 21, K 3, P 4, P 10, A 4, S 1, AUS). De inträffade frekventa magsjukdomarna sätts i

förmodat samband med matinrättnings standard (T 2).

Av lägerplatserna omnämns endast Åstön utanför Sundsvall, där de hygieniska förhållandena är otillfredsställande.

Det är en allmänt uttalad uppfattning att *expeditionstjänsten* ytterligare ökat i omfang efter det den nya förbandssjukvårdsorganisationen införts. Ett ständigt tjänstgörande skrivbiträde begärs från I 1, I 2, I 15, I 16, P 1, P 4, P 6, P 18, A 3, Lv 3, Lv 6, T 1, JS. På många håll har expeditionsförestån-

darna övertidsarbete, som är omöjligt att kompensera ekonomiskt. Kunniga vikarier under semester och annan ledighet saknas genomgående. I årsrapporten för 1965 satte fältläkaren III. milo en sådan befattningshavares dödsfall i direkt samband med arbetsbelastningen. I 1966 års berättelse gör förbandsläkaren I 1 motsvarande reflexion.

Stockholm i maj 1967

G. Hesselblad

Arméöverläkare

III. Marinen

(Berättelse avgiven av marinöverläkaren)

A. Marinläkarkåren

Marinläkarens stat omfattade den 31/12 1966 61 läkare nämligen

5 förste marinläkare

7 marinläkare av 1. graden

49 marinläkare av 2. graden

Sedan den 1/10 1966 föres härutöver på marinstabens stat

1 marinöverläkare

1 förste marinläkare

2 specialmarinläkare

Till detta kommer en arvodestjänst över stat som chef för medicinska undersökningscentralen i Karlskrona (MUC) som är underställd chefen för Örlogsskolorna därstädes.

Vakanser:

1 förste marinläkare Ao 26 vid ÖrlBS. Tjänsten har bestridits av stabsläkaren BK genom dubbel-förordnande.

1 marinläkare 1. graden Ao 24 vid ÖrlBV. Tjänsten har bestridits av stabsläkaren GbK genom dubbel-förordnande.

1 marinläkare av 1. graden Ao 24 vid NK. Tjänsten har fr o m den 17/2 bestridits av stabsläkaren SK mot särskilt arvode genom dennes kommandering till NK ut-över honom åliggande tjänstgö-ringsskyldighet som stabsläkare vid SK.

1 marinläkare 1. graden Ao 24 av-sedd för GK får t v ej besättas jämlikt äs 25/11 1965.

7 marinläkare av 2. graden vid kå-ren.

Marinläkarkårens reserv räknade 126 marinläkare, varav 10 tillhör 1933 års reservbefälsorganisation, 55 tillhör 1943 års och 61 tillhör 1962 års re-servbefälsorganisation. Av sist nämnda är 6 pensionsavgångna, 37 förtidsav-gångna och 18 reservanställda värn-pliktiga.

Under året har den nya förbands-sjukvårdsorganisationen trätt i kraft. Den har inneburit att en rad förbands-läkare avgått och ersatts med anvis-ningsläkare. För den sjukvårdande verksamheten har detta icke till synes inneburit något större avbräck. Där-emot har de uppgifter (administrativa problem, förtroendefrågor, viss plan-läggning m m) som förbandsläkaren tidigare utförde vid sidan om sjukvår-den fått mindre utrymme. Till en del har stabsläkarna fått övertaga dessa uppgifter, till en del uppstår vissa brister i verksamheten, vilkas följder för funktionen dock ännu inte kan an-givas.

Stabsläkaren vid fo 15/BK är tillika förbandsläkare KA 2 och har under hela året dessutom uppehållit befatt-ningen som chef för ÖrlBS:s sjuk-vårdsförvaltning. Detta arbetsomfång är alltför krävande, vilket icke är till-fredsställande för verksamheten. Situa-tionen är likartad vid GbK, KA 4 och ÖrlB V.

B. Sjukvårdspersonalen m fl

Vid OF sjukhus inom SK har alltså jämt svårigheter förelegat att hålla överskötersketjänsterna besatta. Bortsett från detta har i allt väsentligt den knappa personalstyrkan vid sjukvårdsförvaltningarna varit fulltalig.

För övrigt synes det att döma av insända rapporter som det expeditionella arbetet blir alltmer omfattande och tidskrävande med åtföljande belastning av expeditionspersonalen.

C. Utbildning

Under flera år har någon marinläkarkurs icke kunnat avhållas på grund av den föreliggande bristen på tjänstgöringsdagar. Under januari—februari 1966 kunde marinöverläkaren emeller-

tid genomföra en treveckors kurs för marinläkare med deltagande av 9 läkare.

I övrigt har utbildningen följt gällande bestämmelser.

D. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid marinen

1. Hälсотillståndet

Hälсотillståndet har i allt väsentligt varit tillfredsställande. Beträffande de olika lokala erfarenheterna hänvisas till respektive stabsläkares rapport.

2. Sjukvård

Som tidigare nämnts har vakanser förelegat bland sjuksköterskorna vid OF sjukhus inom Sk. Detta har medfört, att den slutna vårdverksamheten måst upphöra under ett antal månader. Sjukdomsfall i behov av slutna vård har därvid fått hänvisas till andra förbandssjukhus. Detta har varit otillfredsställande ur både medicinsk syn-

punkt och med hänsyn till förlorad tjänstgöringstid.

3. Sanitet

Ehuru en livlig verksamhet präglar frågor kring marinens hygieniska förhållanden (dicksvatten, köks- och ekonomiutrymmen, tvätt- och badförhållanden m m) har under året inga genomgripande förändringar ägt rum.

4. Sjukvårdsmateriel

Inom Sk har sjukvårdsförrådet tillförts ny materiel. Lokalmässiga och organisatoriska problem kvarstå emellertid på flera håll.

IV. Flygvapnet

(Berättelse avgiven av flygöverläkaren)

A. Flygvapnets läkare

Antalet läkarbefattningar på flygvapnets stat vid årets slut var följande:

- 1 flygöverläkare C 1
- 2 förste flygläkare A 28 (överstelöjtnants tjänsteklass)
- 2 specialflygläkare A 28 Arv (översstelöjtnants tjänsteklass)
- 2 specialflygläkare A 28 (överstelöjtnants tjänsteklass)
- 1 förste flygläkare A 24 (överstelöjtnants tjänsteklass)
- 1 förste flygläkare A 21 (överstelöjtnants tjänsteklass)
- 3 förste flygläkare A 24 (majors tjänsteklass)
- 5 flygläkare 1. graden A 21 (majors tjänsteklass)

12 flygläkare 1. graden A 21 (kapstens tjänsteklass)

11 flygläkare 2. graden A 21 (löjtnants tjänsteklass)

I flygvapnets reserv fanns vid årets slut 1 flygöverläkare, 8 förste flygläkare samt 49 flygläkare i lägre grader.

Vid tre flottiljer upprätthålles sjuk- och hälsovården av nyanställda, kontraktsbundna förbands- och tjänsteläkare. Vid de övriga har i flertalet fall flottiljläkarna övergått till den nya förbandssjukvårdsorganisationen, men kvarstår som tjänstlediga med C-avdrag från tidigare befattningar. Vid årets slut saknades ordinarie läkare endast vid en flottilj.

B. Sjukvårdspersonalen

Vid samtliga förband där så varit möjligt har vid årets slut den manliga

sjukvårdspersonalen civilmilitär ställning.

C. Utbildningsfrågor

För läkare har under 1966 anordnats flygkurser för flygläkare, flygläkarkurs samt fortbildningskurs för flottiljläkare. Flygmedicinsk kontaktkonferens hölls i Båstad med huvudpunkten på olika tillstånd, som kunna nedsätta flygsäkerheten, utbildningsfrågor och räddning över vatten. Ett antal flygläkare deltog i den europeiska flyg-

och rymdmedicinska kongressen i Prag.

För utbildning av värnpliktiga sjukvårdare har central sjukvårdsskola varit organiserad vid F 4 för hela flygvapnet, med del av utbildningen förlagd till Östersunds lasarett. Manskap i räddningshelikoptrar samt flottiljpoliser har utbildats i sjukvård.

D. Hälso- och sjukvårdsförhållanden vid flygvapnet

1. Sjukvårdslokalerna och -materielen

Redovisade behov av tillbyggnad och reparation av flygvapnets sjukhus och läkar- samt tandläkarmottagningar kvarstår i stort oåtgärdade, i avvaktan på nya beslut motiverade av nedskärning av tilldelade medel.

I övrigt är sjukvårdslokalerna vid flygvapnets förband väl underhållna och i godtagbart skick samt utrustade med tillräckliga och ändamålsenliga inventarier.

Den slutna vården för 8 förband är genom centralisering förlagd till andra försvarsgrenar tillhöriga förband. Erfarenheterna härav har varit tämligen goda.

Krigssjukvårdsmaterielen är i gott skick och uppvisar förhålladevis små brister. Materielen är nu i de flesta fall utlagd på respektive krigsbaser. Arbeten pågår i avsikt att utöka och modernisera densamma.

Samtliga flottiljer ha tilldelats flygvapnets nya räddningsambulans med inbyggd andnings- och sugapparat. En transportabel variant av samma apparat har framtagits i samråd med försvarets sjukvårdsstyrelse och avses ingå i räddningshelikoptrernas sjukvårdsutrustning. Särskild utbildning i

användandet av denna apparatur pågår.

2. Hälсотillståndet och de sanitära förhållandena

Det fysiska och psykiska tillståndet hos flygvapnets personal har varit mycket gott. Detsamma gäller hälsotillståndet och inga större eller allvarligare epidemier har förekommit under året.

De sanitära förhållandena har i stort sett varit goda och förlägnings- samt arbetslokaler i gott skick. Endast i mycket ringa utsträckning förekommer dock varmvatten i manskapsförläggningarnas tvättningslokaler. De kollektiva badinrättningarna inom flottiljerna är däremot som regel av hög klass.

Regelbundna inspektioner av matsalar, mässar och kök, samt livsmedelskontroll ha utförts i enlighet med gällande bestämmelser.

3. Läkundersökningar

Vid flygvapnets medicinska undersökningscentral (FMU) ha följande läkarundersökningar utförts:

1. Före uttagning till första flygutbildning (kategorierna Cof, Cif, Er, Ef):

Antal undersökta totalt	Godkända		Underkända (orsak)			
	Antal	Procent	Ögonfel	Öronsjukd	Allm kroppsundersökn	Komb
297	238	80%	21 (7%)	3 (1%)	31 (10,5%)	4 (1,5%)

Anm: Antalet godkända år 1965 var 73%.

**2. Före uttagning till flygutbildning
(personal tillhörande armén, marinen samt rikspolisén):**

Antal undersökta	Godkända	Underkända
91	72 (80%)	19 (20%)

3. Årlig läkarundersökning av flygande personal inom FV: 2 013 personer.

4. Olycksfall i samband med flygning

Haverier, omkomna, skadade, fallskärmshopp	1966	1965
Haverier (med omkomna)	4	10
Antalet omkomna	6	12
Svårt skadade	2	2
Lätt skadade	4	5
Fallskärmshopp, lyckade	15	10
" misslyckade	4	3

5. Sjuktransportflygningar

Ambulansflygningar utförda av FV	1966	1965
Med propellerflygplan	6	2
" helikopter	2	1

I enlighet med gällande bestämmelser för ambulans- och räddningstjänsten förmedlades dessutom av centrala flygsäkerhetsledningen (CEFYL) följande uppdrag, utförda av utanför FV stående flygföretag.

Utförda flygningar	1966	1965
Ambulansflygningar med flygplan	28	39
" " heli-kopter	42 ¹	30
Räddningsflygningar (fpl och hkp)	8	12

¹Varav 2 utförda av marinen

6. Kompletterande hälsovårdsåtgärder

Screening-audiogram har utförts på markpersonal vid flottiljerna. Vid förekommande fall har dessa remitterats till hörselcentral.

Tandundersökningar har utförts på den flygande personalen.

Stockholm den 28.2.1967

Uno Lundberg

Flygöverläkare

TABELLER

Tab. 1. Sjukligheten bland försvarets personal år 1966

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Truppförband och förläggningssort	Under året insjuknade									
	Kvarliggande från 1965	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	Septem- ber
Armén										
Vpl.	205	4 132	9 505	6 310	2 402	2 212	3 917	2 752	3 556	3 488
<i>Milo S</i>	<i>33</i>	<i>708</i>	<i>1 479</i>	<i>1 138</i>	<i>506</i>	<i>430</i>	<i>683</i>	<i>437</i>	<i>576</i>	<i>786</i>
1 Norra skånska reg. (Kristianstad)	3	46	156	61	16	33	68	31	49	43
2 Södra " (Ystad)	—	111	167	244	82	54	71	48	52	70
3 Kronobergs regemente (Växjö)	3	90	142	152	123	62	79	91	93	55
4 Norra Smålands reg. (Eksjö)	10	90	281	100	106	99	109	90	127	185
5 Skånska dragonreg. (Hässleholm)	2	56	82	33	19	9	25	13	29	29
6 Wendes artillerireg. (Kristianstad)	—	24	51	9	4	10	20	7	31	63
7 Smålands artillerireg. (Jönköping)	9	73	190	157	32	49	110	53	25	130
8 Skånska luftvärnsreg. (Malmö)	1	42	102	115	12	23	45	36	44	65
9 Göta ingenjörreg. (Eksjö)	4	53	88	128	10	20	71	30	45	58
10 Skånska trängreg. (Hässleholm)	1	123	220	139	102	71	85	38	81	88
<i>Milo V</i>	<i>44</i>	<i>846</i>	<i>1 550</i>	<i>944</i>	<i>513</i>	<i>361</i>	<i>732</i>	<i>543</i>	<i>700</i>	<i>557</i>
1 Älvsborgs regemente (Borås)	19	102	150	100	76	36	136	67	82	88
2 Hallands " med Infanteriets kadett- och aspirantskola (Halmstad)	—	91	170	46	73	60	30	62	59	5
3 Bohusläns regemente (Uddevalle)	3	87	205	277	20	75	170	177	230	191
4 Livregementets husarer (Skövde)	—	54	149	101	62	26	42	23	53	59
5 Skaraborgs regemente (Skövde)	11	101	185	99	60	15	77	26	41	39
6 Göta signalregemente (Karlsborg)	6	97	271	132	95	59	105	45	53	66
7 Göta luftvärnsreg. (Göteborg)	2	226	215	87	55	49	60	49	75	63
8 Göta trängreg. (Skövde)	3	85	205	102	72	41	112	94	107	46
<i>Milo Ö</i>	<i>65</i>	<i>908</i>	<i>2 139</i>	<i>1 575</i>	<i>844</i>	<i>590</i>	<i>688</i>	<i>565</i>	<i>753</i>	<i>528</i>
1 Svea livgarde (Solna)	13	111	230	109	77	86	85	70	72	82
2 Livgrenadjärregementet (Linköping) med Infanteriets stridsskola	25	145	127	397	110	97	88	64	72	48
3 Södermanlands regemente (Strängnäs)	1	53	85	91	39	18	59	37	74	43
4 Livgardesskvadronen (Stockholm)	6	146	411	179	69	76	134	78	33	39
5 Göta livgarde (Enköping)	1	58	159	61	99	48	51	47	28	31
6 Svea artillerireg. (Linköping)	—	39	70	65	23	20	6	34	40	22
7 Roslagens luftvärnsreg. (Norrtälje)	8	139	435	173	144	62	91	100	209	84
8 Svea ingenjörreg. (Solna)	6	111	366	299	118	88	44	34	69	46
9 Upplands signalregemente (Uppsala)	—	46	130	96	93	36	36	25	49	38
10 Svea trängreg. (Linköping)	3	5	20	36	17	9	29	54	49	50
11 Krigsskolan (Solna)	—	5	16	6	20	23	7	4	16	4
12 Arméns underofficersskola (Uppsala)	—	31	81	54	31	24	53	12	32	38
13 Ridskolan (Strömsholm)	2	19	9	9	4	3	5	6	10	3
<i>Milo B</i>	<i>26</i>	<i>554</i>	<i>1 718</i>	<i>586</i>	<i>181</i>	<i>380</i>	<i>629</i>	<i>263</i>	<i>546</i>	<i>475</i>
1 Värmlands regemente (Karlstad)	11	116	448	79	24	38	135	41	86	66
2 Livregementets grenadjärer (Örebro)	4	104	464	146	36	69	111	33	99	90
3 Dalregementet (Falun)	10	296	619	254	5	40	245	98	280	272
4 Bergslagens art.reg. (Kristinehamn)	1	38	187	107	18	27	82	50	44	47
5 Artilleriskjutskolan (Villingsberg)	—	—	—	—	98	206	56	41	37	—

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Avförda									Antal sjukdagar					
Oktober	November	December	Summa	Dugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Icke disponibla till forts. krigs- tjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Döda	Kvarligg. till 1967	vid förlägg- ningen	i hemmet	å militär- sjukhus	å civilt sjuk- hus	Summa	Antal sjukdagar per 100 tjänst- göringsdagar
4 310	4 443	2 892	50 124	44 816	3 282	1 839	20	167	36 504	83 250	126 294	20 769	266 817	2,1
943	899	713	9 331	8 457	499	342	—	33	5 388	14 545	25 347	4 215	49 495	1,8
63	89	53	711	638	47	25	—	1	551	1 223	1 028	403	3 205	1,3
101	90	71	1 161	1 098	36	27	—	—	457	1 818	3 352	504	6 131	2,0
92	79	93	1 154	1 043	65	39	—	7	82	1 615	3 506	815	6 018	1,5
183	170	81	1 631	1 387	136	102	—	6	557	2 554	5 727	383	9 221	2,3
50	51	26	424	405	8	11	—	—	171	1 184	1 273	240	2 868	1,1
61	76	86	442	384	38	19	—	1	1 259	690	1 611	264	3 824	1,6
71	84	90	1 073	1 009	39	23	—	2	540	665	3 661	388	5 254	2,6
96	93	49	723	678	17	23	—	5	290	821	2 435	334	3 880	1,8
85	60	90	742	685	35	16	—	6	320	1 857	1 786	442	4 405	2,4
141	107	74	1 270	1 130	78	57	—	5	1 161	2 118	968	442	4 689	1,6
668	720	502	8 680	7 648	645	351	8	28	3 207	15 839	21 590	3 037	43 673	2,0
117	93	55	1 121	957	116	42	6	—	107	2 494	2 981	356	5 938	1,6
16	90	64	769	697	40	28	—	4	502	2 039	2 422	413	5 376	1,8
206	170	101	1 912	1 622	172	112	—	6	9	2 863	7 271	653	10 796	3,9
20	29	22	640	618	15	5	—	2	128	1 092	1 550	145	2 915	2,0
60	83	43	840	696	65	66	—	13	382	1 717	1 387	370	3 856	1,1
71	75	86	1 161	1 067	68	21	2	3	884	1 838	2 170	318	5 210	2,1
106	120	69	1 176	1 067	76	33	—	—	705	1 730	2 489	331	5 255	2,4
72	60	62	1 061	924	93	44	—	—	490	2 066	1 320	451	4 327	1,5
857	998	703	11 213	9 556	922	687	7	41	8 932	26 733	26 756	4 408	66 829	2,1
108	149	78	1 270	1 082	99	86	—	3	485	2 436	3 058	519	6 498	2,4
114	103	46	1 436	1 259	118	55	1	3	1 722	2 480	3 968	645	8 815	2,2
95	99	44	738	661	28	49	—	—	9	972	2 283	380	3 644	1,1
49	64	90	1 374	1 250	58	56	—	10	1 207	5 154	2 194	564	9 119	2,7
45	57	36	721	636	57	25	2	1	310	1 741	1 413	495	3 959	1,5
65	61	40	485	307	114	60	—	4	107	1 077	2 225	133	3 542	1,8
75	153	150	1 823	1 502	196	113	3	9	1 028	3 860	4 302	462	9 652	2,8
145	106	30	1 462	1 082	180	191	1	8	2 129	4 730	2 053	392	9 304	2,9
52	69	35	705	614	51	39	—	1	53	1 331	2 072	347	3 803	1,3
59	64	80	475	473	—	—	—	2	812	2 530	2 694	309	6 345	2,5
4	8	13	126	124	2	—	—	—	207	98	225	8	538	0,6
36	55	56	503	472	18	13	—	—	530	213	221	48	1 012	1,3
10	10	5	95	94	1	—	—	—	333	111	48	106	598	3,7
412	584	289	6 643	6 345	180	102	1	15	6 306	8 257	15 618	1 790	31 971	2,1
60	114	60	1 278	1 271	2	—	—	5	112	2 004	3 845	640	6 601	1,6
76	109	72	1 413	1 232	113	66	—	2	1 158	1 830	5 455	312	8 755	2,2
214	334	137	2 804	2 776	11	8	1	8	4 397	2 936	3 859	632	11 824	2,9
62	27	20	710	632	50	28	—	—	102	807	1 761	142	2 812	1,3
—	—	—	438	434	4	—	—	—	537	680	698	64	1 979	2,8

TAB. 1 (forts.). SJUKLIGHETEN BLAND FÖRSVARETS PERSONAL ÅR 1966

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Truppförband och förläggningssort	Under året insjuknade									
	Kvarliggande från 1965	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	Septem-ber
<i>Milo NN</i>	20	562	1 760	762	134	172	513	348	355	482
1 Jämtlands fältjägarreg. (Östersund)	4	180	520	263	16	32	142	134	106	88
2 Hälsinge regemente (Gävle)	8	133	289	65	25	53	132	63	56	99
3 Västernorrlands regemente (Sollefteå)	3	112	470	187	70	61	109	37	67	96
4 Norrlands artillerireg. (Östersund)	2	44	308	120	13	12	76	72	90	148
5 Sundsvalls luftvärnsskår (Sundsvall)	1	33	41	108	8	8	9	10	20	16
6 Norrlands trängreg. (Sollefteå)	2	60	132	19	2	6	45	32	16	35
<i>Milo ÖN</i>	13	494	532	660	119	146	549	483	501	533
1 Norrbottens regemente (Boden)	3	158	117	96	5	18	120	88	57	66
2 Västerbottens regemente (Umeå)	4	51	103	198	14	40	102	91	216	258
3 Norrlands dragoner (Umeå)	2	45	46	38	9	14	33	43	84	73
4 Bodens artilleriregemente (Boden)	1	62	33	71	8	4	48	54	35	21
5 Luleå Luftvärnsskår (Luleå)	1	42	69	49	34	5	78	59	9	21
6 Bodens ingenjörskår (Boden)	—	44	46	82	2	36	55	35	22	42
7 Norrlands signalbataljon (Boden)	1	38	41	38	4	17	49	31	31	13
8 Arméns jägarskola (Kiruna)	—	25	23	46	43	7	39	44	29	26
9 Norrbottens pansarbataljon (Boden)	1	29	54	42	—	5	25	38	18	13
<i>MKG</i>	4	60	327	645	105	133	123	113	125	127
1 Gotlands regemente (Visby)	4	32	248	529	82	97	87	95	103	79
2 Gotlands artillerikår (Visby)	—	28	79	116	23	36	36	18	22	48
Anställd personal	467	1 976	2 681	2 056	1 396	1 305	1 247	792	1 117	1 417
1 Milo S	91	344	424	332	218	169	204	151	185	206
2 Milo V	76	328	473	310	224	229	211	161	206	256
3 Milo Ö	130	500	829	613	426	384	313	168	281	359
4 Milo B	39	151	194	168	127	120	103	48	98	122
5 Milo NN	51	263	325	180	156	149	149	98	135	152
6 Milo ÖN	64	318	348	343	195	201	221	126	155	250
7 MKG	16	72	88	110	50	53	46	40	57	72
Marinen										
Vpl.	60	692	1 292	1 294	551	337	397	279	446	481
1 Flottans fartyg	—	25	25	17	5	3	2	3	—	3
2 Flottan i övrigt	48	349	407	314	183	146	151	90	205	196
3 Stockholm	11	89	146	125	83	63	82	19	62	64
4 Karlskrona	36	240	239	171	81	78	64	68	136	125
5 Göteborg	1	20	22	18	19	5	5	3	7	7
6 Kustartilleriet	11	231	703	845	350	168	214	169	222	248
7 Vaxholm	5	51	125	212	43	60	27	12	16	14
8 Karlskrona	3	44	164	237	56	32	48	44	54	74
9 Fårösund	—	43	61	45	58	22	30	19	30	35
10 Göteborg	3	41	260	238	126	41	76	63	85	81
11 Härnösand	—	52	93	113	67	13	33	31	37	44

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26
Avförda									Antal sjukdagar					
Oktober	November	December	Summa	Dugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Icke disponibla till forts. krigs- tjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Döda	Kvarligg. till 1967	vid förlägg- ningen	i hemmet	å militär- sjukhus	å civilt sjuk- hus	Summa	Antal sjukdagar per 100 tjänst- göringsdagar
616	589	297	6 610	5 939	469	178	2	22	6 278	10 981	15 227	2 786	35 272	2,2
148	181	43	1 857	1 794	43	18	—	2	1 296	2 813	3 890	674	8 673	2,5
71	96	40	1 130	926	136	65	1	2	388	1 496	2 740	396	5 020	1,4
144	138	75	1 569	1 411	110	44	—	4	1 292	2 388	3 583	596	7 859	2,1
185	120	105	1 295	1 209	69	8	1	8	2 040	2 663	1 091	488	6 282	2,7
27	27	17	325	258	56	11	—	—	204	392	892	119	1 607	1,4
41	27	17	434	341	55	32	—	6	1 058	1 229	3 031	513	5 831	2,6
656	575	330	5 591	5 122	368	81	—	20	4 724	4 651	15 760	3 190	28 325	1,6
119	102	75	1 024	1 022	—	—	—	2	323	487	3 345	1 052	5 207	1,4
290	167	69	1 603	1 401	153	41	—	8	1 930	1 523	4 274	319	8 046	2,2
105	93	14	599	596	—	—	—	3	780	606	1 492	74	2 952	2,6
16	32	19	404	317	77	8	—	2	606	389	666	273	1 934	0,9
25	35	44	471	412	40	15	—	4	457	492	999	311	2 259	1,5
38	45	34	481	418	54	8	—	1	395	507	961	291	2 154	1,2
17	25	24	329	329	—	—	—	—	92	237	1 217	320	1 866	1,7
25	32	30	369	316	44	9	—	—	89	181	1 599	317	2 186	1,6
21	44	21	311	311	—	—	—	—	52	229	1 207	233	1 721	2,0
158	78	58	2 056	1 749	199	98	2	8	1 669	2 244	5 996	1 343	11 252	2,2
92	60	47	1 555	1 374	121	52	1	7	1 645	1 777	3 793	1 072	8 287	2,4
66	18	11	501	375	78	46	1	1	24	467	2 203	271	2 965	1,8
1 428	1 769	1 652	19 303	18 801	—	—	24	478	3 909	205 247	1 144	19 393	229 693	3,6
234	298	253	3 109	3 019	—	—	6	84	—	37 713	88	3 703	41 504	3,4
255	250	282	3 261	3 174	—	—	2	85	4	35 267	159	3 250	38 680	3,8
326	460	524	5 313	5 173	—	—	9	131	1 053	50 300	458	5 487	57 298	3,3
141	148	129	1 588	1 545	—	—	1	42	2 850	11 475	138	1 251	15 714	3,1
159	210	124	2 151	2 113	—	—	2	36	2	24 828	78	1 822	26 730	3,7
248	301	270	3 040	2 966	—	—	3	71	—	31 852	207	2 897	34 956	4,4
65	102	70	841	811	—	—	1	29	—	13 812	16	983	14 811	4,9
497	497	464	7 287	6 636	391	228	—	32	3 143	21 341	17 814	3 676	45 974	2,8
14	19	148	264	263	—	—	—	1	282	163	368	22	835	1,5
206	276	165	2 736	2 335	241	137	—	23	2 040	8 198	5 013	1 432	16 683	3,4
83	85	56	968	889	26	41	—	12	1 073	3 234	1 759	359	6 425	3,5
112	175	100	1 625	1 342	195	79	—	9	945	4 122	3 155	849	9 071	3,2
11	16	9	143	104	20	17	—	2	22	842	99	224	1 187	3,7
256	153	129	3 699	3 462	143	86	—	8	739	11 350	10 863	1 957	24 909	2,8
35	40	33	673	555	79	36	—	3	16	2 820	1 956	448	5 240	2,2
69	47	36	908	894	6	6	—	2	56	2 933	3 171	639	6 799	2,9
37	10	15	405	386	16	3	—	—	63	435	1 948	255	2 701	2,8
85	44	34	1 177	1 118	30	26	—	3	438	4 339	2 454	370	7 601	3,8
30	12	11	536	509	12	15	—	—	166	823	1 334	245	2 568	1,9

TAB. 1 (forts.). SJUKLIGHETEN BLAND FÖRSVARETS PERSONAL ÅR 1966

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Truppförband och förläggningssort	Under året insjuknade									
	Kvarliggande från 1965	Januari	Februari	Mars	April	Maj	Juni	Juli	Augusti	Septem- ber
12 <i>Utbildningsanstalter</i>	1	87	157	118	13	20	30	17	19	34
13 <i>Sjökrigsskolan</i>	1	51	46	33	5	10	16	8	10	19
14 <i>Marinens skolor Berga</i>	—	36	111	85	8	10	14	9	9	15
Anställd personal	220	875	1 070	890	599	517	479	295	540	649
1 <i>Flottans fartyg</i>	1	2	2	2	—	1	—	—	—	2
2 <i>Flottan i övrigt</i>	114	375	439	357	265	184	187	137	216	289
3 <i>Kustartilleriet</i>	93	442	531	485	300	312	258	135	295	337
4 <i>Skolor</i>	12	56	98	46	34	20	34	23	29	21
Flygvapnet										
Vpl.	30	584	932	945	568	524	453	214	459	471
1 <i>F 1. Västmanlands flygflottilj</i>	2	7	26	80	20	17	15	5	17	12
2 <i>F 2. Roslagens flygkår</i>	1	35	74	89	57	58	29	13	47	47
3 <i>F 3. Östgöta flygflottilj</i>	—	19	40	59	24	27	20	2	21	23
4 <i>F 4. Jämtlands ,</i>	1	15	17	20	34	16	19	7	12	24
5 <i>F 5. Krigsflygskolan</i>	2	158	88	59	70	61	32	7	27	27
6 <i>F 6. Västgöta flygflottilj</i>	3	17	64	65	24	15	10	9	13	20
7 <i>F 7. Skaraborgs ,</i>	—	17	28	23	17	19	19	7	27	55
8 <i>F 8. Svea flygkår</i>	—	26	89	40	29	18	23	17	28	19
9 <i>F 9. Göta flygflottilj</i>	1	34	38	49	42	23	21	9	23	33
10 <i>F 10. Skånska flygflottiljen</i>	—	31	68	69	22	32	21	16	35	36
11 <i>F 11. Södermanlands flygflottilj</i>	—	27	26	24	18	18	22	15	26	20
12 <i>F 12. Kalmar ,</i>	3	39	51	49	30	23	22	10	33	27
13 <i>F 13. Bråvalla ,</i>	5	31	69	70	29	45	33	26	37	23
14 <i>F 14. Hallands flygkår</i>	1	10	12	19	7	3	11	4	6	4
15 <i>F 15. Hälsinge flygflottilj</i>	—	22	68	34	20	27	41	14	18	17
16 <i>F 16 och F 20. Upplands flygflottilj. med Flygkadettskolan</i>	1	35	85	39	54	32	22	13	34	23
17 <i>F 17. Blekinge flygflottilj</i>	1	20	25	30	20	17	10	12	14	13
18 <i>F 18. Södertörns ,</i>	7	33	35	95	37	41	52	20	23	22
19 <i>F 21. Norrbottens ,</i>	2	8	29	32	14	32	31	8	18	26
Anställd personal	189	1 348	1 658	1 347	893	888	749	408	876	945

12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	
Avförda									Antal sjukdagar						
Oktober	November	December	Summa	Dugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Ikke disponibla till forts. krigs- tjänstgöring	Odugliga till fortsatt krigs- tjänstgöring	Döda	Kvarligg. till 1967	vid förlägg- ningen	i hemmet	å militär- sjukhus	å civilt sjuk- hus	Summa	Antal sjukdagar per 100 tjänst- göringsdagar	
21	49	22	588	576	7	5	—	—	82	1 630	1 570	265	3 547	1,8	
9	26	12	246	245	—	1	—	—	—	577	361	100	1 038	1,7	
12	23	10	342	331	7	4	—	—	82	1 053	1 209	165	2 509	1,9	
686	808	790	8 418	8 188	—	—	14	216	241	85 145	1 094	5 738	92 218	4,7	
1	4	9	24	23	—	—	—	1	11	57	6	11	85	0,4	
323	349	333	3 568	3 464	—	—	8	96	202	38 583	920	3 170	42 875	5,3	
338	428	425	4 379	4 258	—	—	6	115	25	42 280	85	2 129	44 519	4,7	
24	27	23	447	443	—	—	—	4	3	4 225	83	428	4 739	2,7	
437	518	341	6 476	5 869	59	223	3	22	5 589	14 892	12 643	3 455	36 579	1,5	
10	18	17	246	209	24	12	—	1	63	682	692	78	1 515	1,4	
34	43	16	543	515	9	16	—	3	529	1 101	539	200	2 369	2,2	
17	26	17	295	270	18	5	—	2	591	500	326	52	1 469	1,4	
19	20	6	210	170	24	13	1	2	493	1 106	748	239	2 586	2,0	
41	44	27	643	609	10	23	—	1	267	1 143	1 327	639	3 376	1,5	
26	17	8	291	263	17	11	—	—	142	723	540	144	1 549	1,3	
11	8	5	236	235	—	—	—	1	11	674	696	201	1 582	1,3	
38	37	23	387	344	18	25	—	—	513	717	485	195	1 910	1,4	
25	42	36	376	338	25	13	—	—	411	914	616	249	2 190	1,5	
35	37	21	423	395	11	16	—	1	370	233	1 052	142	1 797	1,0	
20	19	6	241	230	9	1	—	1	95	457	789	58	1 399	1,1	
21	40	21	369	335	28	5	1	—	607	482	729	51	1 869	1,6	
39	33	31	471	449	15	5	—	2	402	2 393	342	305	3 442	2,4	
6	16	25	124	116	4	2	—	2	67	277	373	78	795	1,0	
18	18	9	306	278	15	12	—	1	33	422	1 002	166	1 623	1,5	
24	41	23	426	346	51	28	1	—	460	560	642	82	1 744	1,6	
15	15	12	204	176	15	11	—	2	111	520	712	325	1 668	1,2	
22	22	24	433	362	46	25	—	—	418	1 690	231	70	2 409	1,8	
16	22	14	252	229	20	—	—	3	6	298	802	181	1 287	1,1	
1 037	1 272	1 134	12 744	12 536	—	—	10	198	55	102 534	580	9 654	112 823	3,6	

Tab. 2. Sjukdomar bland personal vid försvaret år 1966

Anm. Tabellen avser under året nytillkomna (ej från föregående år kvarliggande) sjukdomsfall.

1		2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar		Vpl.				Anställd personal				Totalt
		Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	
	I. Infektionssjukdomar och para- sitära sjukdomar	1 403	287	173	1 863	119	53	83	255	2 118
A 1	Respirationsorganens tuberkulos	29	2	9	40	2	1	2	5	45
A 2	Tuberkulos i meningerna och centrala nervsystemet	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 3	Tuberkulos i tarmarna, peritoneum och mesenteriets lymfkörtlar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 4	Tuberkulos i ben och leder	1	—	—	1	—	—	—	—	1
A 5	Annan tuberkulos	—	1	2	3	—	—	2	2	5
A 6	Medfödd syfilis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 7	Tidig syfilis (primär och sekundär)	1	3	1	5	—	—	—	—	5
A 8	Tabes dorsalis	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 9	Paralyse générale	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 10	Annan syfilis	1	—	—	1	—	—	—	—	1
A 11	Gonokockinfektioner	63	34	3	100	2	—	1	3	103
A 12	Tyfus	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 13	Paratyfus och annan Salmonella- infektion	11	1	—	12	9	6	—	15	27
A 14	Asiatisk kolera	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 15	Brucellos (undulantfeber)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 16	Dysenteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 17	Scharlakansfeber	10	2	1	13	—	—	—	—	13
A 18	Streptokockangina	141	2	1	144	—	—	—	—	144
A 19	Rosfeber	2	—	—	2	2	—	—	2	4
A 20	Septikemi och septikopyemi	—	—	—	—	1	—	—	1	1
A 21	Difteri	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 22	Kikhosta	—	—	—	—	6	1	—	7	7
A 23	Meningokockinfektion	14	3	3	20	—	—	—	—	20
A 24	Pest	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 25	Spetälska	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 26	Stelkramp	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 27	Mjältbrand	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 28	Akut barnförslamning	1	—	—	1	—	—	—	—	1
A 29	Inhemsk sömnsjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 30	Akut barnförslamning: följdillstånd och inhemsk sömnsjuka: följdill- stånd	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 31	Smittkoppor	6	—	—	6	—	—	—	—	6
A 32	Mässling	25	7	6	38	—	1	2	3	41
A 33	Gula febern	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 34	Epidemisk hepatit	11	2	3	16	1	—	2	3	19
A 35	Vattuskräck	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 36	Fläckfeber och andra rickettsiasjuk- domar	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 37	Frossa	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 38	Sugmasksjukdom	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 39	Blåsmasksjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 40	Filariasjukdom	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 41	Hakmasksjuka	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 42	Andra masksjukdomar	3	—	—	3	—	—	—	—	3
A 43	Mjuk schanker (036) Lymphogranuloma inguinale vene- reum (037)	2	—	—	2	—	—	—	—	2

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Vpl.				Anställd personal				Totalt
	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	
Livsmedelsförgiftning (049)	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Röda hund (086)	575	153	66	794	17	18	8	43	837
Vattkoppor (087)	141	26	33	200	6	3	4	13	213
Bältros (088)	28	3	4	35	11	7	5	23	58
Påssjuka (089)	299	16	36	351	36	11	38	85	436
Övriga	38	32	5	75	26	5	19	50	125
II. Tumörer	26	2	10	38	36	5	32	73	111
A 44 Malign tumör i munhåla och svalg	—	—	—	—	—	—	1	1	1
A 45 Malign oesofagustumör	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 46 Malign ventrikeltumör	—	—	—	—	2	—	—	2	2
A 47 Malign tunn/grovtarmtumör	—	—	—	—	2	—	—	2	2
A 48 Malign rektaltumör	—	—	—	—	1	—	2	3	3
A 49 Malign tumör i larynx	—	—	1	1	1	—	1	2	3
A 50 Malign tumör i trakea, bronk, lunga och pleura	—	—	—	—	—	—	2	2	2
A 51 Malign tumör i mamma	1	—	—	1	4	—	—	4	5
A 52 Malign tumör i cervix uteri	—	—	—	—	1	—	1	2	2
A 53 Malign tumör i uterus	1	—	—	1	2	—	1	3	4
A 54 Malign prostatatumör	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 55 Malign tumör i huden	3	1	—	4	2	—	—	2	6
A 56 Malign bentumör, malign tumör i bindväv och muskulatur	1	—	—	1	1	—	2	3	4
A 57 Malign tumör på annat ställe	4	—	1	5	5	5	3	13	18
A 58 Leukemi och aleukemi	1	1	—	2	—	—	2	2	4
A 59 Lymfosarkom och andra svulster i lymfatiska systemet och blodbildande organen	—	—	1	1	—	—	1	1	2
A 60 Benign tumör och tumör av icke angiven art	15	—	7	22	15	—	16	31	53
III. IV. Allergiska sjukdomar. Endokrina systemets sjukdomar. Ämnesomsättningssjukdomar. Nutritionsrubbningsr. Blodbildande organens och blodets sjukdomar	350	43	42	435	116	62	65	243	678
A 61 Atoxisk struma	—	—	1	1	4	3	2	9	10
A 62 Tyreotoxikos	—	—	2	2	4	—	2	6	8
A 63 Sockersjuka	20	5	3	28	24	9	5	38	66
A 64 Avitaminoser och andra bristsjukdomar	2	—	—	2	—	—	—	—	2
A 65 Anemi	4	1	1	6	16	4	8	28	34
A 66 Allergiska sjukdomar. Sjukdomar i andra endokrina organ, andra ämnesomsättningsrubbningsr och andra sjukdomar i blodbildande organen och blodet	324	37	35	396	68	46	48	162	558
V. Mentala sjukdomar. Psykoneuroser. Patologiska personlighetstyper	1 979	344	271	2 594	379	147	144	670	3 264
A 67 Schizofreni (300)	44	2	—	46	20	—	1	21	67
Manisk-depressiv psykos (301)	206	3	69	278	22	2	21	45	323
Övriga mentala sjukdomar	141	58	63	262	56	18	12	86	348
A 68 Psykoneuros och abnorm personlighet	1 563	276	137	1 976	277	127	110	514	2 490
A 69 Mentala defekter	25	5	2	32	4	—	—	4	36

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Vpl.				Anställd personal				Totalt
	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	
VI. Nervsystemets och sinnesorganens sjukdomar	730	115	89	934	385	162	201	748	1 682
A 70 Hjärnans och ryggmärgens kärlsjukdomar	3	1	2	6	5	4	1	10	16
A 71 Meningit	5	2	1	8	3	1	—	4	12
A 72 Sclerosis disseminata	—	—	—	—	1	1	3	5	5
A 73 Fallandesot	21	5	6	32	3	—	4	7	39
A 74 Inflammatoriska ögonsjukdomar	95	20	10	125	47	26	17	90	215
A 75 Grå starr	—	—	—	—	4	—	—	4	4
A 76 Grön starr	—	—	1	1	—	—	2	2	3
A 77 Inflammation i mellanörat och mastoidit	281	46	39	367	63	28	23	114	481
A 78 Migrän (354)	164	16	9	189	142	34	87	263	452
Ischias (363)	69	12	6	87	73	23	32	128	215
Andra sjukdomar i nervsystemet och sinnesorganen	92	13	14	119	44	45	32	121	240
VII. Cirkulationsorganens sjukdomar	167	19	27	213	215	108	109	432	645
A 79 Reumatisk feber	9	1	3	13	1	2	—	3	16
A 80 Kroniska reumatiska hjärtsjukdomar	3	—	3	6	3	—	1	4	10
A 81 Arteriosclerotiska och degenerativa hjärtsjukdomar	5	—	—	5	36	25	12	73	78
A 82 Andra hjärtsjukdomar	35	5	6	46	26	19	16	61	107
A 83 Hypertoni med hjärtsjukdom	7	—	—	7	8	—	2	10	17
A 84 Hypertoni utan uppgift om hjärtsjukdom	29	1	2	32	41	17	26	84	116
A 85 Artärsjukdomar	3	1	—	4	11	13	—	24	28
A 86 Andra cirkulationsorganens sjukdomar	76	11	13	100	89	32	52	173	273
VIII. Respirationsorganens sjukdomar	28 216	4 504	3 686	36 406	10 351	4 731	7 220	22 302	58 708
A 87 Vanlig förkylning (470)	12 266	1 214	1 939	15 419	6 371	1 396	5 194	12 961	28 380
Akut sinuit (471)	697	96	45	838	189	66	41	296	1 134
Akut faryngit (472)	4 526	1 612	579	6 717	1 353	1 954	799	4 106	10 823
Akut tonsillit (473)	3 979	717	605	5 301	605	365	343	1 313	6 614
Akut laryngit och tracheit (474)	229	168	119	516	41	27	364	432	948
Övriga akuta infektioner i övre luftvägarna	3 692	291	21	4 004	1 154	630	10	1 794	5 798
A 88 Influensa	708	64	64	836	149	148	122	419	1 255
A 89 Lobär lunginflammation	118	5	6	129	4	5	2	11	140
A 90 Bronkopneumoni	377	155	40	572	40	47	11	98	670
A 91 Primär atypisk pneumoni: annan eller icke preciserad pneumoni	58	—	1	59	8	—	1	9	68
A 92 Akut bronkit	1 383	160	231	1 774	393	80	301	774	2 548
A 93 Kronisk bronkit: icke preciserad	13	—	2	15	2	—	1	3	18
A 94 Hyperplastiska tonsiller och adenoider	27	6	4	37	7	1	1	9	46
A 95 Pleuraempyem; lungabscess	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 96 Lungsäcksinflammation	27	—	4	31	6	1	4	11	42
A 97 Halsböld (511)	47	7	7	61	7	4	3	14	75
Kronisk sinuit (513)	7	—	—	7	3	—	—	3	10
Andra sjukdomar i respirationsorganen	62	9	19	90	19	7	23	49	139

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Vpl.				Anställd personal				Totalt
	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	
IX. Digestionsorganens sjukdomar	7 009	855	1 088	8 952	3 804	1 524	2 925	8 253	17 205
A 98 Tändernas och tandregionens sjukdomar	113	22	20	155	101	26	64	191	346
A 99 Magsår	80	11	6	97	77	47	31	155	252
A 100 Duodenalsår	152	14	12	178	56	22	22	100	278
A 101 Gastrit; duodenit	643	114	26	783	384	323	34	741	1 524
A 102 Appendicit	180	28	45	253	28	18	25	71	324
A 103 Tarmobstruktion; abdominalt bräck	64	4	10	78	41	12	22	75	153
A 104 Gastroenterit och kolit	5 335	612	929	6 876	2 919	992	2 621	6 532	13 408
A 105 Levercirros, skrumplever	—	2	—	2	9	1	—	10	12
A 106 Gallstenssjukdom, kolecytit	39	4	6	49	118	63	69	250	299
A 107 Stomatit (536)	12	15	—	27	3	—	3	6	33
Analfissur, analfistel (574)	29	4	4	37	6	8	9	23	60
Perianal och periproktal abscess	1	4	1	6	3	—	1	4	10
Bukhinneinflammation (576)	1	—	—	1	—	—	—	—	1
Andra sjukdomar i digestionsorganen	360	21	29	410	59	12	24	95	505
X. Urogenitalorganens sjukdomar	282	36	37	355	333	210	196	739	1 094
A 108 Akut nefrit	35	5	7	47	13	2	3	18	65
A 109 Kronisk nefrit; icke preciserad	12	1	1	14	7	5	1	13	27
A 110 Infektiosa njursjukdomar	20	1	3	24	21	3	5	29	53
A 111 Sten i urinorganen	32	3	2	37	65	26	29	120	157
A 112 Prostatahyperplasi	5	—	—	5	4	—	1	5	10
A 113 Sjukdomar i mamma	3	—	—	3	12	5	1	18	21
A 114 Cystit (605)	56	3	4	63	50	18	26	94	157
Uretrit, ej venerisk (607)	6	—	5	11	16	7	8	31	42
Prostatit (611)	59	4	1	64	22	7	6	35	99
Hydrocele testis (613)	11	5	—	16	3	1	6	10	26
Andra sjukdomar i urogenitalorganen	43	14	14	71	120	136	110	366	437
XI. Havandeskapets, förlossningens och barnsängstidens sjukdomar	—	—	—	—	24	3	13	40	40
A 115 Feber under havandeskapet, förlossningen, barnsängstiden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 116 Havandeskapsförgiftning. Förgiftning under barnsängstiden	—	—	—	—	2	—	4	6	6
A 117 Havandeskapsblödning och blödning vid förlossningen	—	—	—	—	7	—	2	9	9
A 118 Abort utan uppgift om feber eller förgiftning	—	—	—	—	4	1	2	7	7
A 119 Abort med feber	—	—	—	—	—	—	—	—	—
A 120 Andra komplikationer under havandeskapet, förlossningen, barnsängstiden	—	—	—	—	11	2	5	18	18
XII. XIII. Hudens och underhudens, skelettets och rörelseorganens sjukdomar	1 933	190	223	2 346	1 093	533	720	2 346	4 692
A 121 Furunkel och karbunkel (690)	106	9	35	150	29	9	24	62	212
Akut lymfadenit (694)	39	—	3	42	4	1	3	8	50
Övriga infektioner i hud och underhud	51	11	15	77	19	5	19	43	120
A 122 Artrit och spondylit	73	3	8	84	79	68	17	164	248
A 123 Muskelreumatism och reumatism utan specifikation	890	93	88	1 071	719	370	598	1 687	2 758

40 TAB. 2 (forts.). SJUKDOMAR BLAND PERSONAL VID FÖRSVARET ÅR 1966

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Sjukdomar	Vpl.				Anställd personal				Totalt
	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	
A 124 Osteomyelit och periostit	11	2	1	14	6	2	1	9	23
A 125 Ankylos av led (737)	14	1	2	17	3	—	—	3	20
Ryggradskrökning (745)	22	—	8	30	—	—	2	2	32
Plattfot (746)	5	—	2	7	—	—	—	—	7
Hallux valgus et varus (747)	4	—	—	4	1	9	4	14	18
Andra deformiteter av ben och leder	3	—	—	3	—	—	2	2	5
A 126 Eksem	89	7	15	111	32	16	12	60	171
Osteokondros (732)	34	7	3	44	8	3	—	11	55
Synovit, bursit, tendovaginit	204	20	2	226	43	17	23	83	309
Andra hud-, ben- och ledsjukdomar	388	37	41	466	150	33	15	198	664
XIV. Medfödda missbildningar	28	9	3	40	5	2	6	13	53
A 127 Kluven ryggrad och hjärnhinnebräck	17	6	2	25	5	1	4	10	35
A 128 Medfödda missbildningar i cirkulationsorganen	—	1	—	1	—	—	—	—	1
A 129 Andra medfödda missbildningar	11	2	1	14	—	1	2	3	17
XVI. Senilitet. Ofullständigt preciserade fall	1 915	154	74	2 143	565	248	167	980	3 123
A 136 Senilitet utan uppgift om sinnessjukdom	122	8	19	149	39	1	29	69	218
A 137 Sjukdoms- och dödsorsaken otillräckligt angiven eller okänd	1 793	146	55	1 994	526	247	138	911	2 905
XVII. Skador genom yttre våld och förgiftning	5 150	464	714	6 328	1 376	378	643	2 397	8 725
AN 138 Fraktur på skallen	65	13	14	92	9	1	2	12	104
AN 139 Fraktur på kotpelaren och bälén	34	9	11	54	18	13	16	47	101
AN 140 Fraktur på extremiteterna	503	52	71	626	166	41	59	266	892
AN 141 Urledvridning utan fraktur	148	16	16	180	48	28	12	88	268
AN 142 Stukning	895	194	130	1 219	278	95	187	560	1 779
AN 143 Skada (utan fraktur) på skalp, hjärnhinnor och hjärna	546	50	58	654	68	18	40	126	780
AN 144 Skada på bröst-, buk-, bäckenorgan (med eller utan sår, med eller utan brott på bröstben och revben)	103	13	9	125	39	24	15	78	203
AN 145 Övriga sår	534	2	82	618	251	116	113	480	1 098
AN 146 Ytskada, kontusion ej förut nämnd	840	69	116	1 025	272	17	132	421	1 446
AN 147 Främmande kropp genom naturlig öppning	11	3	7	21	7	1	2	10	31
AN 148 Bränn- och frätskada	80	9	6	95	54	7	13	74	169
AN 149 Förgiftning	53	7	13	73	5	—	5	10	83
AN 150 Förfrysning (1505)	55	2	7	64	13	—	2	15	79
Elektricitetsskada (1505)	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Drunkning (1505)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Vaccinationsbesvär (1505)	485	17	140	642	11	5	17	33	675
Övriga och ospecificerade skador	798	8	34	840	136	12	28	176	1 016
Summa	49 188	7 022	6 437	62 647	18 801	8 166	12 524	39 491	102 138

Tab. 3. Antal avlidna vid försvaret år 1966

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Dödsorsak	Vpl.				Anställd personal				To- talt
	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	Ar- mén	Mari- nen	Flyg- vap- net	Sum- ma	
Meningokockinfektion	2	—	—	2	—	—	—	—	2
Svulster (elakartade)	1	—	—	1	6	4	5	15	16
Hjärnblödning	1	—	—	1	2	2	1	5	6
Artrit	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Hjärtinfarkt, myocarditis	—	—	—	—	7	3	3	13	13
Hjärtfel av annat slag	3	—	2	5	5	4	3	12	17
Bronkit	1	—	—	1	1	—	—	1	2
Lunginflammation	—	—	—	—	1	—	—	1	1
Magsår	—	—	—	—	2	—	—	2	2
Leverskada	1	—	—	1	2	—	—	2	3
Leukemi	—	—	—	—	—	—	1	1	1
Trafikolycka	15	—	1	16	2	1	—	3	19
Flyghaveri	—	—	2	2	—	—	4	4	6
Olyckshändelse av annat slag	2	2	—	4	3	1	1	5	9
Själv mord	3	2	1	6	4	1	2	7	13
Dråp	1	—	—	1	1	—	—	1	2
Summa	30	4	6	40	37	16	20	73	113

Tab. 4. Olycksfall i samband med flygning år 1957—1966

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
	1957	1958	1959	1960	1961	1962	1963	1964	1965	1966
Antal flyghaverier med dödsfall	19	9	12	15	19	9	15	7	10	4
Antal dödsfall	21	11	15	20	26	14	26	9	12	6